

Nepriklausoma

Lietuva

14 14

LITUANIE INDEPENDANTE • INDEPENDENT LITHUANIA • WEEKLY

Nr. 25 (45-ji metai) 1985 BIRŽELIO - JUNE 20d.

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS

7722 GEORGE ST., LA SALLE, P.Q. H8P 1C4. Tel.: 366-6220 50 c.

SAVAITINIAI ĮVYKIAI

ŽMOGAUS TEISIŲ MANIFESTACIJA ONTARIO PARLAMENTE

PAVERGTŲ TAUTŲ SPECIALI MANIFESTACIJA - PROTESTO DEKLARACIJOS PASIRAŠYMAS TORONTE 1985.05.30
 Iš kairės: Parlamento narys Tony RUPRECHT - renginio organizatorius ir vadovas; opozicijos vadas Robert NIXON ir valdžios atstovai. Jų tarpe 5-tas iš kairės - buv. Teisingumo ministeris Robert KAPLAN. Nuotr. Stepo Varankos

PAGROBTAS JAV LĖKTUVAS SU KELEIVIAIS

Jau šeštą dieną šių fanatikai laiko pagrobę JAV-TWA - lėktuvą, kuris turėjo skristi iš Atėnų į Romą. Vienas keliavusių, JAV mari-nas buvo sumuštas, nušautas ir išmestas iš lėktuvo. Pilotas buvo verčiamas skristi iš Atėnų į Beirutą, į Alžyrą ir atgal į Beirutą.

Ginkluoti grobikai reikalauja, kad Izraelis paleistų 700 šių belaisvių.

Dalis keleivių - apie 40 - buvo išleisti iš lėktuvo. Dar apie tiek jų liko. Manoma, kad jie, nenusileidžiant nei Izraeliui, nei JAV prašant Izraelį nusileisti grobikų reikalavimams, pagrobieji slapta išgabenti iš lėktuvo, bijant karinės intervencijos.

Kaip žinoma, Izraelis jau buvo nusileidęs teroristams ir už 3 žydų belaisvių atidavė virš 1000 musulmonų belaisvių. Šį kartą neparodo geros valios, gelbstint amerikiečius.

Lebanone jau beveik metai laiko yra pagrobti 7 amerikiečiai. Jų grobikai reikalauja 12-14 šių teroristų, sumintų Kuvaite už smurto veiksmus bombomis. Rev. Jessie Jackson'as bando kontaktuoti pagrobėjus.

UŽDARĘ KANADOS AMBASADĄ BEIRUTE

Nesuvaldomo smurto veiksmai ir pagrobimai bei nuolatinės kovos tarp musulmonų ir krikščionių Beirute grėsia ir visiems neutralių kraštų atstovams.

Kanados min. p-kas Brian Mulroney patvirtino, kad Kanados Ambasada, atlikusi puikiai savo tarnybą iki dabar, "užsitarnavo iki tam tikro laipsnio saugumą sau ir savo šeimoms. Galvoja - me, kad yra protinga ir teisinga apsaugoti nuo tolimųjų nių pavojų mūsų personalą,

KANADOS, Ontario provincijos parlamentaras Tony RUPRECHT surengė Parlamento Rūmuose iškilmingą - vairių pavergtų tautų manifestaciją prieš Sovietų Sąjungos pasirašytą HELSINKIO AKTĄ, kurį ji visiškai igno - ruoja. Helsinkio Akte numatyti ŽMOGAUS TEISIŲ pagrindiniai kasdieninio gyvenimo principai yra PANEIGTI.

Pagrindinis manifestacijos punktas buvo paruoštas parlamentaro Ruprecht'o Rezoliucijos ir įvairių tautybių atstovų pasirašytas.

I minimą protesto manifestaciją buvo susirinkę apie 1.000 žmonių. Televizijos žiniose buvo paskelbta, kad 200. Greičiausia norėta šį įvykį priskirti prie nereikš - mingų. / Tokiu atveju, neatidėliojant reikia parašyti šios klaidingos informacijos atitaisymą Televizijos Sto - ties direktoriui, pasirašant tų įvairių valstybių atstovams. Tik taip galėsime užkirsti kelią diskriminacijai. Red. /

Manifestacijos - susirinkimo vadovu buvo pats inicla - torius Ruprecht, kuris tarė įvadinį žodį, tiksliai apibūdi - nęs šios manifestacijos tikslą. Po to, prie garsiakalbio pakvietė liberalų partijos vadą Robert Nixon'ą tarti žodį. Manifestacijoje - susirinkime dalyvavo Kanados ir Onta - rio provincijos valdžios atstovai.

Iš lietuvių dalyvavo Bendruomenės pareigūnai, šauliai vėliavnešiai, "Aro" Choras ir šimtai tautiečių.

Paruoštą anglų kalba "RESOLUTION" - Rezoliucijas iš lietuvių pasirašė: KLB pirm. adv. Algis Pacevičius, KLB Visuomeninių Reikalų Komisijos pirm. adv. Joana Kuraitė-Lasienė, KLB Toronto Apylinkės pirm. Algirdas Vaidiūnas, Baltiečių Veteranų Sąjungos, VI. Pūtvio Kuopos p - kas Stasys Jokubaitis, Kanados Lietuvių Žmogaus Teisėms Ginti Komiteto pirm. dr. M. Uleckienė ir "Tėviškės Žibu - rių" red. kun. dr. Pranas Gaida.

Atstovų parašais išreikštas pavergtų tautų laisvės ir nepriklausomybės troškimas. Pabaigoje "Aro" Choras at - liko operinę "Vergų Dainą" ir savo Choro himną - "Aras".

Stepas Varanka

kuris jau dirboypatingai pa - vojingose sąlygose".

Ambasados tarnautojai iš - vyko į Jordaną. Visa eilė kitų kraštų ambasadų ap - leido Beirutą anksčiau.

SOVIETAİ NUKENTĖJO PUOLIMUOSE AFGANISTANE

Vakarų Europos diploma - tai tvirtina, kad per paskuti - nę Sovietų ofensyvą Kunar Slėnyje, Afganistane, 800 Sovietų karių buvo sužeista. Kiek jų žuvo dar nepavyko sužinoti. Sunkiau sužeis - tieji buvo išgabenti į Sov. Sąjungą.

Eina gandai, kad Sovietų įstatytas ir remiamas Afga -

netarė užgriamo žodžio už Sovietų smurtus Afganistane. Kietos Sovietų galvos dar neho - ri pripažinti, kad jie ne - pageidaujami "svečiai".

PIRMOSIOS LEGALIOS MIŠRIOS VEDYBOS

Iš Johannesburgo prane - šama, kad baltos rasės ame - rikietė ir P. Afrikos juodos rasės vyras buvo sutuokti viešose ceremonijose dieną po to, kai galų gale P. Afri - kos baltųjų mažumos vy - riausybė legalizavo mišrių rasių vedybas. Tai šioke to - kie nukrypimai nuo šio kra - to apartidinės rasių atsky - rimo politikos.

• JAV paleido į erdves CHA LLENGER su "egzotiška" įgula. Be amerikiečių, skren - da Saudi Arabijos princas ir pirmą kartą - prancūzų astro - nautas - bandymų pilotas.

ONTARIO PROVINCIJOJE LAIMĖJO LIBERALAI

Bendromis jėgomis - Libe - ralai ir NDP nubalsavo Kon - servatorių mažumos vyriaus - ybė iš jų posto. Konservato - riajai valdė Ontario 42 me - tus.

ATSILAIKĖ KETURIAIS BALSAIS

Patiekus Quebec'o Parla - mente liberalų partijos ne - pasirodė viešai ir aišku, pasitikėjimo pareiškimą PQ

REMKIME SAVO TAUTĄ

MES, kaip PASAULIO JAUNIMAS, bandomė surinkti MILIJONĄ PARAŠŲ, kurie padėtų išlaisvinti kun. SVA - RINSKĄ ir kun. TAMKEVIČIŲ. Tuos parašus siųsime į Maskvą įrodyti sovietams, kad jaunimas žino, jog šie ku - niga! buvo neteisingai nuteisti.

MES SKATINA ME JAUNIMĄ PRISIDĖTI PRIE ŠIO DARBO. Įsigyti petičijas ir daugiau informacijos bei pa - tarimų, kaip vykdyti parašų rinkimą, kreipkitės į

Lietuvos Laisvinimo Lygą,

Box 1

7101 West 80-th St.

LOS ANGELES, CA 90045

USA

vyriausybė. Balsavime tik - tai 4-rių balsų dauguma PQ atsilaike. Jei būtų pralaimė - jusi - būtų priversta skelbti visuotinus rinkimus vasarą.

ESTETIKA IR CHULIGANIZMAS

LA RONDE aikštėje, Mont - realyje gegužės 31 d., prasi - dėjo Tarptautinis Raketu

Konkursas. Pradžioje apie 100.000 žiūrovų gėrėjos! fantastiškais, skliautą nuže - riančiais šviesų krituliais. Kitomis dienomis minia pa - siekė iki 350.000 žiūrovų. Tačiau visas šis spektaklis sukėlė didelę susisiekimo kamšatį Jacques Cartier til - to apylinkėje.

PRANEŠA ELTA:

VLIK'o LAIŠKAS JAV KONGRESO DELEGACIJAI

JAV-ių Kongreso delegacija š. m. balandžio mėnesį lankėsi Maskvoje. Šia proga VLIK'as buvo pasiuntęs laišką Atstovų Rūmų pirmininkui / "speaker" / Thomas P. O'Neil Jr. Jis buvo prašomas užtarti Lietuvos kančinius už laisvę - Helsinkio Grupės narius Balį Gajauską, Viktorą Petkų, Vytautą Skudį ir dr. Vytautą Statkevičių. Taip pat prašoma pasisakyti neseniai nuteistųjų kunigų - Jono - Kas - tyčio Matulionio, Alfonso Svarinsko ir Sigito Tamkevičiaus reikalu.

SVARSTYBOS DĖL TARIAMŲ NUSIKALTĖLIŲ BYLŲ

Chicago miesto centre, teisininkų būstinėje gegužės 11 d. įvyko AMERICANS FOR DUE PROCESS suruoštos svarstybos. Jos dalyvavo to sąjūdžio vadovaujantieji žmonės: Ant. MAŽEVIKA, R. RUZGAITIENE, J. ŽUM - BAKIS, eilė kitų teisininkų, redaktorių, organizacijų at - stovų. Buvo svarstoma OSI bylų klausimas. Amerikos Lietuvių Tarybai atstovavo R. TRIČYTĖ. Kun. J. PRUN - SKIS buvo pakviestas padaryti pranešimą apie OSI įstai - gos keliamų bylų atgarsius spaudoje. Tais klausimais kal - bėjo ir red. M. DRUNGA bei ukrainiečių vadovaujantis veikėjas M. KUROPAS.

RAŠTAS JAV ŽYDŲ KONGRESUI

Savo komunikate spaudai Jav Žydų Kongresas balan - džio 2 dieną apkaltino daugelį etninių grupių bei jų laikra - čių antisemitizmu, mesdamas šešėlį ir dėl Amer. Liet. Tarybos leidinio "Lithuania's Jews and Holocaust". To leidinio autorius kun. J. Prunskis parašė Žydų Kongresui laišką, pažymėdamas, kad jų kaltinimai neatitinka tikrų - bei. Medžiaga tam leidiniui buvo renkama pirmiausia iš pačių žydų šaltinių, rastų žydų Spertus bibliotekoje, Chicagoje, o kad Lietuvos Komunistų Partijoje buvo did - lis procentas žydų ir kad žydai dalyvavo tardymuose bol - ševikų okupacijos metu, tai nenuginčijamas faktas, kurį pripažino net ir buvęs Izraelio premjeras M. Begin savo atsiminimų knygoje "White Nights".

PRANEŠA ALTA:

ALT KREIPESI Į GEN. PROKURORĄ EDWIN MESSE

Lietuvos Komunistų Partijos ir okupacinės vyriausy - bės organas "Tiesa" 1985 m. balandžio 5 d. paskelbė straipsnį "Iš JAV specialiųjų tyrimų skyriaus kartotekos". Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Teodoras BLINSTRUBAS parašė raštą JAV gen. prokurorui Edwin MESSE, klausdamas kaip gali būti, kad Office of Special Investiga - tions (OSI) įstaigos kartotekos yra atviros komunistų a - gentams? ALT paprašė gen. prok. Edwin Meese, kas jis atkreiptų dėmesį ir sustabdytų OSI įstaigos kooperavimą su Sovietų agentais.

PROTESTAS TELEVIZIJAI

NBC televizijos stotis gegužės 6 d. per visas JAV-es paleido programą apie vadinamus karo nusikaltėlius ir apie Office of Special Investigations įstaigos veiklą. Pro - grama buvo vienašališka, su kai kuriais nepagrįstais kal - tinimais pabaltiečiams. Amerikos Lietuvių Tarybos pir - mininkas Teodoras Blinstrubas kartu su ALT Informaci - jos direktorium kun. J. Prunskiu, NBC stoties vadovybei pasiuntė protesto raštą, pareikalaudami, duoti savo pro - gramoje laiką atsakymui. Taip pat buvo pridėta ir J. Prunkio knygelė "Lithuania's Jews and the Holocaust".

ĮVERTINAMOS PREZIDENTO PASTANGOS

Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. Teodoras Blins - trubas pasiuntė raštą prezidentui Reaganui, reikšdamas padėką už jo pastangas sustabdyti komunistų agresiją. Rašte taipgi pagirtas Prezidento ryžtas, kad jis nepasidavė neatsakingų žmonių ir grupių įtaigojimams ir savo kelio - nės į Europą metu įvykdė numatytus planus.

Nepriklausoma Lietuva

Už Lietuvos išlaisvinimą! Už išsikimybę Kanadai!
Pour la libération de la Lituanie! Loyauté au Canada!
For liberation of Lithuania! For loyalty to Canada!

LEIDĖJAS "NL" SPAUDOS BENDROVĖ.
REDAGUOJA – REDAKCINĖ KOLEGIJA
TELEFONAS: (514) 366-6220

Second Class Mail. Reg. Nr. 1952. Return postage guaranteed.
Postage paid at Montreal, CP. Published by the Independent
Lithuania Publishing Co., 7722 George St. LaSalle, P.O.
H8P 1C4

Metinė prenumeratos kaina \$ 18.00
Rėmėjo – \$ 25.00

P.S. Bendradarbių ar korespondentų spausdinamos mintys nebūtinai turi atitikti redakcijos nuomonę. Rankraščiai gali būti trumpinami ir taisomi redakcijos nuožiūra, gražinami tik iš anksto susitarus. Už skelbimų turinį redakcija arba leidykla neatsako.

OSI VORAS PLEČIA TINKLĄ KANADOJE

Vienos įtakingos grupės spaudimas privertė Kanados vyriausybę įsteigti specialią komisiją, vadovaujamą teisininko Jules DUCHENES, kuri pradėtų ieškoti ir traukti atsakomybėn, taip vadinamus "karo nusikaltėlius", žmonių žudikus, ypač žydų.

Bausti nusikaltėlius, ypač žudikus, yra teisingumo pareiga. Kiekvienas nusikaltėlis turi būti nubaustas. Atsakyti už savo nusikaltimus. Tai visiems suprantamas reikalas.

Paskutiniaisiais metais tačiau prasidėjo įkyrus, nuolatinis ne tik pavienių lietuvių kaltinimas karo nusikaltimais, bet begėdiškai nueita taip kraštutiniškai, kad visa lietuvių tauta tapo kaltinama kaip žydų žudikų tauta. Ar sveiko proto normalus žmogus tokį kaltinimą turi teisę pristesti visai tautai?

Taip lengvai yra kaltinama visa lietuvių tauta. Tuo tarpu žydų šaudymus organizavo hitleriniai okupantai. Prie jų buvo prisidėjusių, kurie karo sąlygose keršijo už šeimų ir turto praradimus ir NKVD tardymus bei kankinimus. Buvo be abejojimo, ir išsigimėlių – savanorių, tokių atsiranda kiekvienoje tautoje. Jų buvo ir pačių žydų tarpe. Jeigu kokia komisija šiandieną pradėtų apklausti arabus ar palestiniečius apie žydų nusikaltimus, pasaulis tikriausiai nustebtų išgirdęs jų parodymus apie žydų žiaurumą.

Ieškoti nusikaltėlio ir jo kaltės įrodymo pas kitą nusikaltėlį, kaip tai daro OSI pareigūnai, tai yra piktnaudžioti mas savo teisių bei pareigų. Amerikos laisvės statula turi visiškai kitą reikšmę. Ar jau ji krito taip žemai, kad jai reikia puošti kūjų ir pjautuvų ženklais?

Kanadoje gyvenantieji pavergtų tautų žmonės, matydami kas darosi JAV-ėse, susirūpino ir Kanados valdžios įsteigtos komisijos veikla, kuri pradėjo savo veiklą karo nusikaltėlių pajėikos srityje. Nors Kanados įstatymai labai skiriasi nuo JAV, bet yra pavojaus, kad jie gali būti apėjami specialiai išleistais potvarkiais, kurie bus naudojami tik išimtiniais atvejais, "karo nusikaltėlių" kaltės įrodymui palengvinti. Įsteigta komisija taip pat gali pradėti bendradarbiauti su pavergtų tautų saugumo organais, kurių tikslas ir yra suskaldyti esančias laisvame pasaulyje tautines grupes, kurios nepritaria komunizmui. O Maskva tik to ir siekia. Ji savo paslaugų tam tikslui nesitikiško nupirkti ir už auką. Neaiški, ko siekia JAV su savo įstaiga OSI. Ar Amerikos teisingumas taip žemai krito, kad jai reikia komunistų nusikaltėlių pagalbos.

KLB veiksniai surengė 1985.03. 4 d., 7:30 val. vak. Lietuvių Namuose vakarą-susirinkimą, kuriame buvo nagrinėjami trys pagrindiniai punktai: 1. Office of Special Investigation veikla JAV-ėse. 2. Duchenes Komisijos veikla Kanadoje. 3. Jų reikšmė Kanadoje gyvenantiems lietuviams.

Ši labai svarbi informacinė susirinkimą surengė KLB visuomeninė komisija. Susirinkime dalyvavo apie 300 tautiečių.

Susirinkime pranešimus darė ir vėliau į klausimus atsakinėjo adv. Joana KURAITĖ - LASIENĖ, adv. Rasa RAZGAITIENĖ, prof. dr. Romas VAŠTOKAS, dr. Rimas PETRAUSKAS ir adv. Algis PACEVIČIUS.

Sesijos – susirinkimo darbotvarkė buvo: 1) Įvadas, 2) Įvykiai Amerikoje. 3) Įvykiai Kanadoje, 4) Vedama akcija, 5) Ateities planai, 6) Klausimai, 7) Susumavimas.

Buvo raginama rinkti autentišką medžiagą, liečiančią žydų gekbėjimo įvykius, žydų lietuviams padarytas skriaudas, rašyti parlamentariams laiškus dėl neteisingai lietuviams primatejamų kaltinimų. Pažymėti, kad Lietuva pasipriešino Vokietijai prieš įsteigimą SS legijono.

Laiškų skaičius vyriausybės atstovams, tai įrodo, mas, kad krašto piliečiams rūpi gvildinama op problema. St. Varanka

Pavyzdžiui pridėdu laiško kopiją rašytą vienam Baltųjų Rūmų pareigūnui dėl OSI vienašališkos veiklos ieškant "karo nusikaltėlių" liudininkų ir paliudijimų komunistinėse valstybėse, kur, kaip mums žinoma, liudininkas yra priverstas sakyti, kas jam įsakoma. Įdomus vieno žydų tautybės asmens rašytas laiškas, kurio tekstą čia pridėdame:

To: Mr. Patric Buchanan,
White House Communications Director
The White House, Washington, D.C.

Dear Mr. Buchanan:

I have been asked by the Baltic-American Freedom League to bring your attention by shocking discoveries I have made investigating the Office of Special Investigation (OSI) and the case of the German-born U.S. rocket engineer dr. A. Rudolph, the manager of the Saturn V moon rocket program.

In the course of my investigation, I have found the following:

1. As overheard by my sister residing in W. Germany, the "evidence" used against Rudolph was collected in communist E. Germany by OSI agents working together with the E. German secret police.

2. An incorrectly translated hearsay-report of a former secretary to an SS man was used in favor of the eyewitness testimony given to OSI agents by an academic engineer, with the eyewitness testimony suppressed.

3. In contempt and violation of the bilateral legal assistance treaty between W. Germany and the U.S., the OSI has refused to turn over its communist "evidence" to the West German prosecutor.

4. Over a year and after the OSI has made the charges against Rudolph, it now advertises for witnesses to back up these communist lies and has asked for the help of the World Jewish Congress, even though no Jews worked as prisoners in the V2 factory where Rudolph shall have committed the crimes.

5. However, through the advertisement campaign by the OSI a unique witness, a Mr. Barwacz from Illinois, has come forward. He was probably the only U.S. citizen working as a concentration camp inmate in the V2 factory. In letters written to President Reagan, Senator Laxalt and Attorney General E. Meese, he has stated that the charges against Rudolph are untrue. He also has given extensive written and verbal testimony to the OSI, which the OSI is covering up.

6. The OSI did not even bother to go to the W. German prosecutor for Nazi war crimes, but instead went right away to the E. German secret police.

7. In a letter I received from the W. German prosecutor, he says, that in spite of the extensive war crimes investigation by his center, dr. Rudolph's name has never come up. He furthermore told me, that the testimony by Mr. Barwacz is consistent with the testimony of many other former inmates.

8. In the annual report of the Attorney General, it says that the OSI exchanges information with the E. German secret police and Soviet KBG prosecutor in Moscow.

9. I discovered that OSI had given information to the Soviet embassy official Archipov who published it in a Soviet propaganda magazine in support of the W. European anti American peace movement.

Dear Mr. Buchanan, these are just a few documented details which I think warrant an urgent investigation of the OSI by the President.

Sincerely yours, F. Winterberg

=====

SPAUDOS DRAUDIMAS RUSIJOS AKIMIS

Vincas Trumpa
/IŠ METMENŲ nr. 49, 1985/

Šiemet sukanka 120 metų nuo spaudos draudimo pradžios ir 80 metų nuo to draudimo panaikinimo. Tas spaudos draudimo laikotarpis, kuris tęsėsi ištisus 40 metų, turėjo nepaprastai didelės reikšmės mūsų tautos savimonei raidai. Jeigu spaudą uždraudžiant toji nacionalinė savimone vos-ne-vos kalėsi iš kiaušinio, tai tą draudimą naikinant lietuvių tauta jau buvo pakankamai subrendusi ne tik autonominiam, bet ir nepriklausomam gyvenimui. Baidantis tam laikotarpiui (1899m.) Varpas rašė: "Jeigu ne spaudos draudimas, Lietuva būtų buvusi ramiausias Rusijos imperijos kampelis". Kažin, bet nėra abejonės, kad kova dėl savo spaudos smarkiai sujudino ypač žemesniuosius Lietuvos sluoksnius – valstietiją, ūkininkiją ir net darbininkiją (bernas ir mergas). Tai esmingai prisidėjo prie Lietuvos demokratizacijos proceso, kuris buvo pagrindinis mūsų tautinio sąjūdžio bruožas.

Senasis vadovaujantis sluoksnius (dvarininkija ir iš dalies dvasiškija) nelabai jungėsi į tą kovą, nes pats spaudos draudimas ji mažiau lietė. Susidarė gana paradoksalinė situacija: tuo tarpu, kai Rusijos centrinė ir ypač vietinė administracija nepaprastai uoliai kovojo su lietuviška maldaknyge, elementoriumi ir giesmyne, ji gana laisvai leido plisti lenkiškai knygai ir laikraščiai po Lietuvos dvarus ir klebonijas. Dar prieš Aušrai pasirodant J. Basanavičius rašė Petrapilio laikraštyje Novoe vremia: "Kol Lietuvoje liks dabartinis status quo, be lietuviškos spaudos, polonizacija vyks crescendo, o kartu su ja auga lenkų pretenzijos ir "lenkiškos žemės". Tos žemės buvo Lietuva. O juk, rodos, iš tikrųjų, kaip tuojau pamatysime, spaudos draudimas turėjo pirmiausia būti nukreiptas prieš lenkų įtaką Lietuvoje.

Spaudos draudimo gdynė jau nuo seno traukė mūsų literatūros ir kultūros istorikus. Ypač knygnešiai profesionalai ir mėgėjai, kurie sudarė retai kur girdėtą, labai originalų, sui generis, verslininkų ir laisvės kovotojų legioną. Jie skyrėsi nuo Amerikos butlegerių prohibicijos metu tuo, kad knygnešių veršalas turėjo neabejotiną ideologinę – kovotojišką pusę. Dažniausiai tai reiškė daugiau, negu uždarbis ir pelnas, nors ir to negalima išleisti iš akių.

Ligi šiol galbūt mažiausiai tyrinėtas Rusijos vyriausybės, vietinės Lietuvos administracijos ir Rusijos viešosios opinijos nusistatymas spaudos draudimo klausimu. Įsivyravo nuomonė, kad spaudos draudimas buvo nukreiptas prieš lietuvių tautą, kurią buvo siekiama surusinti ir integruoti į Rusijos imperiją. Tokią Rusijos "politiką" labai vaizdžiai išreiškė Antanas Baranuskas sekančiu dvi eiliu:

Anei rašto, anei druko mums turėt neduoda,
Tegu būna mūs' Lietuva ir tamsi ir juoda.
Klausimas toli gražu nebuvo toks paprastas ir aiškus.

Dagio medžio skulptūra

Gal ir buvo ir tebėra valdžių, kurios savo valdomuosius (liaudį) nori laikyti tamsia ir juoda. Vargu tą galima pasakyti apie 19 a. antrosios pusės Rusiją, ypač prisimenant visas Aleksandro II-jo reformas ir bendras ano meto pažangos ir mokslo tendencijas.

Dabar Antanai Tylai paskelbus pagrindinius dokumentus, susijusius su spaudos draudimu Lietuvoje (ž. jo Lietuvių Spaudos Draudimo panaikinimo Byla, Vilnius, 1973), įmanoma, net ir neinant į gausius archyvus, pažvelgti kaip į spaudos draudimą žiūrėjo centriniai valdžios organai bei pats caras Petrapilyje ir vietinė administracija Vilniuje ir kitur. Be to, porą gražių monografių apie nelegalią lietuvių spaudą ir apie valstiečių vaidmenį paskelbė Vytautas Merkys, ypač nemaža dėmesio kreipdamas į Rusijos viešąją opinią tuo klausimu.

Šiame straipsnyje mums ir terūpės išsiaiškinti, ko Rusija siekė, uždraudama spaudą, kas iš to išėjo ir kodėl ji pagaliau turėjo prisipažinti, kad tai buvo klaida, kurią kuo greičiausiai reikėjo atitaisyti.

Ko buvo siekiama?

Sakoma, kad jau Kotryna II-ji, prisijungdama Lietuvą (be užnemunės) prie Rusijos, pasistačiusi sau tris uždavinius: sunaikinti Lietuvoje lenkybę, katalikybę ir dorą (dēpoloniser, decatholiciser et demoraliser). Atrodo, vienintelis realus ir lengviausiai išsprendžiamas uždavinys buvo Lietuvos nulenkinimas. Dėja, Rusijai ne tik nepasisekė Lietuvą nulenkti, bet, priešingai, jai valdant lenkų kalbą ir kultūrą Lietuvoje dar vėliau suklestėjo, negu senosios Respublikos laikais. Ir tai tęsėsi, su mažomis kitiūtimis (po 1831 m. sukilimo), ligi 19 a. antrosios pusės. Kaip įrodė Augustinas Janulaitis; dar 19 a. viduryje Lietuvos dvarininkai savo seimeliuose kėlė reikalavimų lenkų kalbą padaryti oficialia mokyklos ir viešojo gyvenimo kalbą, motyvuodami tuo, kad lietuvių kalba nėra beveik jokios raštyjos. Tuo netrukus labai gražiai pasinaudojo Lietuvos rusintojai, išstumdami iš Lietuvos mokyklų lenkų kalbą ir įvesdami rusų kalbą. Tik pereinamuoju laikotarpiu reikėjo dar vietoj lotyniškai lenkiško rašymo pasiūlyti lietuviams civilinį rusų kalbos raidyną ("graždanką"). Juk prie senojo bažnytiniai slaviškojo rašymo Lietuva jau seniai buvo pripratusi. Kaip ir Lietuvos dvarininkai, jie argumentavo, kad lietuvių kalba neturėjo net savo raidyno, pasiskolindama lotyniškai lenkišką.

Ligi 1863 m. sukilimo vietinė rusų administracija labai nekvėšino sau galvos dėl lenkų kalbos įsigalėjimo Lietuvoje. Pats Vilniaus generalgubernatorius Vladimiras Nazimovas vėliau beveik lygiai lauzyti liežuvį lenkiškai negu rūpintis rusų kalbos kultūra Lietuvoje. Užtat kai 1863 m. pavasarį į Vilnių atvyko naujasis generalgubernatorius Mykolas Muravjovas, jis čia nerado beveik nieko rusiško. Jam, žinoma, nė į galvą neatėjo mintis, kad jis čia ras ką nors lietuviško, nors skelbiant baudžiavos panaikinimą, teko caro manifestą ir kitus su tuo susijusius dokumentus skelbti ir lietuvių kalba. Jis rado maištaujančią kraštą, siekiantį atsiplėsti nuo Rusijos ir susijungti su Lenkija. Tokios minties jis nė prileisti nenorėjo. Kas atsitiktų su Rusija, jeigu ji netektų Vakarų krašto. Ji būtų išstumta iš Europos, ji vėl taptų tik Moskovija arba Mongolija. Tororiško kraujo turinčiam Muravjovui tokia perspektyva buvo visiškai nepriimtina. Bet ar ne to kaip tik ir siekė Prancūzija ir Anglija? Gąsdino jį ir nuolatiniai gandai apie Vakarų karinį desantą kur nors Lietuvos ar Latvijos pajūryje. Krymo karo atsiminimai dar buvo gyvi.

Todėl atvykęs į Vilnių su labai plačiais, tiesiog diktatoriškais caro įgaliojimais Muravjovas pirmiausiai siekė sutriuškinti sukilimą ir tuo užčiaupti burną Vakarų propagandai ir, antra, padaryti galą Lietuvos ir viso Vakarų krašto lenkinimui – "položiti rešitelny predel opoliačenių". Artimas jo bendradarbis ir Vilniaus mokslo apygardos globėjas J. Kornilovas sakė: "Rusų švietimas stipresnis už rusų duruvą". Nuo čia ir prasidėjo visa spaudos draudimo drama.

(bus daugiau)

NEPRIKLUSOMA LIETUVA

JALTOS AUKOS

/tęsinys/

Harry Lewis, pav., prisimena savo dienas Branham No2 stovykloje Yorkshire, kur jis dirbo sąsąkaityboje. Čia buvo apgyvendinta 500 sovietų belaisvių, įvairių tautelių. Dauguma buvo labai stambaus sudėjimo, didelėmis kojo - mis ir stambiomis galvomis. Didžiausio numerio britų megztos kepurės tupėjo ant jų galvų kaip "spuogas ant šieno kupetos". Pakankamai dideli čebatai buvo surasti ir tuos rusai dėvėjo apvynioję kojas popieriumi, aiškinda - mi, kad taip daroma Raudonojoje Armijoje. Jis prisimena didelį jų pomėgį gerti, lošti kortomis, dainuoti ir susi - ras - ti moterų. Jie buvę gero būdo, humoristiški ir lojalūs. 1944-45 m. labai šaltą žiemą belaisviai reikalavo, kad jų barakai būtų šildomi 24 valandas paroje. Tokiu būdu jie netrukus sukūreno ne tik savo anglių davinį, bet ir daugu - mą stovyklos baldų. Iš kitos pusės - jie linksminosi išėję į šaltą Yorkshire lauką, laistydami vienas kitą lediniu vandeniu iš pompų.

Harry Lewis jais domėdamasis, girdėjo jau familia - riais tapusius pasakojimus apie neapsakomus vargus Rau - donojoj Armijoje ir Wehrmachte, bei apie stiprų ir eks - tremišką nenorą grįžti į Sov. Rusiją. Jis galėjo stebėti , kaip didžiulė dauguma belaisvių buvo beraščiais, nes reikėjo pasirašyti ant gaunamų savaitinių 5-kių šilingų ki - šenpinigių kvitų. /Tai nušviečia kai kurių Vakarų ekspertų tuomet buvusį kritišką galvą: jie nurijo Sovietų Są - jungos gyrimąsi prieš pat karą, kad beraščių likę Sovie - tų Sąjungoje tik 2%/.

Tautinis belaisvių palinkimas į stiprų alkoholį pasi - reiškė visose stovyklose. Mrs. Violet Dye 1945 m. pava - sarį Worthinge gyveno Warner's hotelyje, kuris buvo pa - skirtas rusams naudotis. "Jiems nebuvo leista eiti į jo - kius kitus viešus pastatus, ir tikrai stebėtina, kiek daug jų atklampodavo į vaistinę pas chemikus - vaistininkus, kur nurodydavo gestų pagalba gerklės skausmus ir sąnarių sustingimus. Galų gale chemikai suprato, kad jiems duo - damas metylo alkoholis, išduodamas be jokių varžtų, bū - davo išgeriamas vietoj šiaip negalimo nusipirkti alkocho - lio".

Trūkumas rusiškai kalbančių tuo metu Britanijoje bu - vo išspręstas, paskyrus ankstyvesnius rusų emigrantus, britų piliečius pareigoms stovyklose.

Grauzatis tų rusų, pakliuvusių į baisią situaciją - tvarkyti savo tėvynainių sugrįžimą likimui, kurio pobūdį jie gerai žinojo - tapo didžiule atsiminimų našta, nuo ku - rios tik keletas pilnai atsipalaidavo.

Slėgė ne vien tai, kad jie aktyviai turėjo dalyvauti savo tėvynainių mizerijoje, bet laisvai su jais kalbėda - miesi, jie pažino belaisvius kaip individus, o ne vien tik kaip gaują belaisvių, nuo kurių, anot Churchill'io, Eden'o ir Morrison'o mes turėome kaip galima greičiau atsi - kratyti. "

Kokia mizerija - pamatysime iš sekančios ištraukos knygoje:

"Princas Lieven'as buvo priskirtas brigadininko Fire brace Rusų Ryšių Grupei ir pasiųstas pirmiausia į Oakley stovyklą netoli Leeds ir spalio mėn. 1944 m. nuvyko į ki - tą Tirk's'e. Jo dėmesį pirmiausia atkreipė du dalykai: pir - ma - vaizdas tiktų rusų kaimiečių, barzdėtų, paprastų ir melancholiškų. Antra - dažnai jų išreikštas nusistebėjimas dėl antpečių ir ženklų, dėvimų juos lankančių Sovietų kari - ninkų iš karinės komisijos. Kadangi dauguma belaisvių buvo paimti 1941-42 m., prieš tai kaip Stalinas sugrąžino laipsnių ženklus kariškiams, tie belaisviai padarė iš to tik vieną išvadą - kad tai turėjo būti čaristiniai karininkai, atvykę juos organizuoti galutinam atsiskaity - mui su Sovietais!

Vis dėl to, nevysi buvo paprasti liaudies žmonės. Prin - cas Lieven'as susitiko ir gerai pažino rusą gydytoją aukš - tos inteligencijos ir integrumo vyrą. Šis jam pasisakė, kad buvo kovojęs Baltojoje Armijoje, vadovaujant Deniki - nui, ir po pralaimėjimo ties Wrangel, nusprendė priimti Sovietų pasiūlytas amnestijos sąlygas ir pasilikti Rusijo - je, kad galėtų padėti savo žmonėms. Pakliuvus į vokiečių rankas, tuo pačiu principu jis sutiko dirbti su jais, kad galėtų palengvinti kančias savo tėvynainiams belaisviams. Jis pakankamai žinojo apie Sovietų nusistatymus ir galė - jo nuspėti koks bus jo, jei sugrąžins, likimas. Vis dėlto, iki tam tikro laipsnio buvo pasiruošęs, jeigu tai tikrai bū - tų neišsvegiama, su likimu sutikti. Bet prisipažino vieną dieną Lieven'ui: "Aš nebijau mirti, bet bijau kankinimų".

Pasibaisėjęs, Lieven'as stengėsi įtikinti stovyklos komendantą, kad gydytoją išskirtų iš repatrijuojamųjų. Kitų stovyklų lenkai belaisviai siūlėsi pagalbon, gal patvir - tinant jį ukrainiečių iš Vakarinės dalies nuo Curzon'o Li - nijos. Komendantas, gerai suvokdamas esąs bejėgiu šia - me reikale, piktokai atsakė Lieven'ui, kad nebekeltų šio atvejo į viešumą: "Esate Baltosios Gvardijos, Lieven'ai. Jeigu užsispirsite šitoje beviltiškoje kvailystėje, - galės ir Jus suimti!" Nežiūrint to, Lieven'as dar sugebėjo su - dominti šiuo reikalu adjutantą, bet prieš bandant bet ką daryti, jis turėjo staiga išvykti laivu Duchess of Bedford Liverpoolyje, ir gydytoją - nuėjo savo likimo keliu".

Kiti belaisviai buvo paprasti žmonės beveik valkiško nekaltumo ir gerumo, kokių dar vis galima rasti Motinoje Rusijoje. Vienas kareivis stovėjo 3 valandas priešais di - didįjį York Minster fasadą, nepajudėjęs ir užhipnotizuotas į erdvę kylančio grožio. Kitas pasipasakojo Princui apie susitikimą su Viešpačiu Ukrainos girioje. Prieš pat vo - kiečių invaziją, staiga pasirodė Jis /didelio, seno vyro pavidale/ priešais jį ir pasakė: "Slėpkis, sūnau, nes atei - na baisūs laikai". Kaimietis taip ir padarė ir išliko gy - vas. Laisvė, prabanga ir anglų lengvas gyvenimas ste - bino jį nepabaigiamai. "Juk tai gyvenimas kaip dangių!" - jis vis kartodavo. Užsienio Reikalų Įstaiga jau buvo jį pa - ženkinusi visiškai skirtingon vietovėn.

Netoli Britanijos Kanalo pakraščio buvo Bexhill sto - vykla. Daugelis to kurortelio vietovių gyventojų karo me - tu buvo pasitraukę, bet pasilikusiųjų tarpe buvo William Backshall ir jo žmona. Jie gerai pažinojo 4 rusų belais - vius iš No. 631 Darbo Būrio, apgyvendinto netolimoje mo - kykloje, Kanadiečių kariuomenės žinioje. Nedidelė grupe - lė dažnai ateidavo į Backshall namus. Čia jie mėgdavo pasėdėti prie židinio, išgerti arbatos ir pasišnekučiuoti , ar pažaisti bilijardu su Bill Backshall. Britų kareivių gyvenimo būdas jiems buvo neišsamiu nuostabos šalt - niu. "Vaje, kiekvieną savaitę galį jie išsiblizgina savo čė - batus, susitvarko ir vyksta namo pas savo šeimas!" - pa - reiškė Aleks Kurkin'as didžiai stebėdamasis. "Raudono - joj Armijoje buvome laimingi galėdami aplankyti saviškius kartą į 6 mėnesius. Ne taip blogai buvo vokiečių kariu - menėje, bet čia - Anglijoje - tai gyvenimas! Niekas nėra čia stumdomas ar marinamas badu, žmonės malonūs ir draugiški, ir kiekvienas turi teisę tvarkytis savo gyveni - mą. Kas galėjo pagalvoti, kad yra toks kraštas ?"

Aleks'as neblogai kalbėjo angliškai. Jo tėvai buvo kaimiečiai, kuriuos 1920 m. likvidavo komunistai. Jų nedi - delis turtas buvo konfiskuotas ir jis pakliuvo į tų bena - mių našlaičių /besprizorniki/ minią, taip gerai žinomą tarpkarinėje Sovietų Rusijoje. Jo draugas Feodor Černy - šiuk'as buvo 26 metų. Abu dažnai išreikšdavo prislėgtą baimę dėl minties, kad britai galėtų juos verstį grįžti į Sovietų Rusiją. "Visi kaput!" - Feodor'as smurmėdavo.

W. Backshall'is, po ilgų pasikalbėjimų su savo nau - jais draugais pradėjo suprasti, kad tos baimės nebuvo tik taip sau sugalvotos. Karinių alijantų laikmetyje būdavo sunku įsisąmoninti , kad Rusijoje egzistavo vyriausybė , pamėusi valdžią prievarta ir jėga, ir kuri nuo to laiko el - gėsi su savo piliečiais kaip tikrame kare. Tačiau, gerai pažinęs tuos savo 4 - ris lankytojus, kilusius iš kuklios aplinkos, be jokių politinių užsiangažavimų, buvo paveik - tas jų nesvyruojančių ir nemelagingų pasipasakojimų.

Praleidę Kalėdų dieną 1944 m. toje draugiškoje šei - moje, belaisviai užklausė, ar Backshall'is negalėtų kaip nors patvarkyti, kad jie galėtų pasilikti Anglijoje. Jis pa - žadėjo ir parašė savo būstinėn atsklausdamas, ar būtų galimybė gauti tiems jauniems vyrams leidimas pasilikti. Naujų Metų dieną jis išsiuntė užklausimą, kokla būtų pro - cedūra tiems rusams tapti britų piliečiais.

Kurį laiką nebuvo gauta jokio atsakymo, bet, jam ne - žinant, jis išjudino "karvelius karvelidėje" - visą eilę į - vykių.

/ bus daugiau /

KULTŪRINĖS VEIKLOS SEMINARUI PRAĖJUS

L. Eimantas /tęsinys/

Šeštadienio priešpietinės paskaitos - diskusijos, saky - čiau, buvo daugiau bendro po - būdžio, tačiau, norint priei - ti prie konkretiškesnių išva - dų, po pietų buvo pasiskirs - tyta į atskirus būrelius, no - rint įjungti visus Seminaro dalyvius, kurie iš savo pa - tirties ir iš perspektyvos smulkiau panagrinėtų mūsų kultūrinės vertybės, tikslus ir gaires.

Susidarė šeimos, kultūri - nių vienetų, spaudos bei me - no - literatūros būreliai, ku - rių kiekvienas posėdžiavo atskiruose kambariuose.

Šias eilutes rašančiam teko dalyvauti spaudos bū - relyje, tačiau vėliau - pasi - klausyti teko ir meno - litera - tūros būrelio diskusijų. Ki - tų būrelių padarytas išvada - tenka aprašyti iš būrelių ya - dovų pranešimų, kai visi vėl susirinkom į bendrą posėdį jau kitą dieną - sekmadienį.

Šiame būrelio posėdžio išvadas išdėstė Irena Iuko - ševičienė. Šeima visgi yra mūsų išeivijoje pagrindinė ląstelė. Šeimos kultūrinei veiklai pagrindus duoda meno, spaudos, kultūrinių vienetų ir kitų lietuviškų reiškinų aspektai. Mūsų kal - ba čia būtinas - nepamaino - mas faktorius. Tačiau ir mišrios šeimos nenurašyti - nos. Parapijų veikla mums taip pat yra didelis ir nau - dingas veiksnys. Mums rei - kėta gyvų apaštalu, kurie stumtų lietuviškų reika - lų gyvenimą. Nepaslapstis - lietuvių yra linke į uždaru - mą.

Mums reikėtų suorgani - zuoti kultūrinės veiklos in - formacinį centrą. Mums ypa - tingai svarbu jaunų šeimų

rūpesčiai ir veikla. Seniau e - same padarė nemaža inves - tavimų į paminklus, pastatus bei kitus įrengimus. Dabar gi reikėtų daug didesnių in - vestavimų į lietuvišką atei - tį - jaunąsias šeimas ir jau - nimą!

KULTŪRINIŲ VIENETŲ bū - relio išvadinės mintis nu - švietė muzikė Dalia Vi s k o n t i e n ė, pagarsėjusio choro VOLUNGĖ vadovė. Ji trupuči apgalestavo, kad ne visi mūsų kultūriniai viene - tai atsiuntė savo atstovus į šį svarbų seminarą.

Skirkime reikiamą dėmesį į kultūrinių vienetų ugdymą . Tų vienetų vadovams reko - menduotinas glaudus savi - tarpio ryšys, bendradarbia - vimas ir dažnesni susitiki - mai.

Dainų vienetams reikia platesnio repertuaro parūpi - nimo. Visų renginių progra - mas reikėtų surašyti lietu - vių ir gyvenamojo krašto kalba. Naudingos būtų mums ir video kasetės. Kitą pava - sarį suruošti mokinių ir jau - nimo pavasarinę šventę. Ki - tą kartą, ruošiant seminarą kultūrininkus kviesti tiesio - giniai, ne per Apylinkės Val - dybas. Net šiame Seminare trūko laiko viskam aptarti.

SPAUDOS būrelio diskusijų aptarimą padarė V. M a t u l a i t i s. Mūsų tiražai mažta. Jaunimas sunkiai su - pranta mūsų spaudą. Dabar spaudai daugiausiai rašo se - nesnioji karta. Tiesa, kai kas iš jaunųjų pažada redakci - joms parašyti, bet pažadus sunkokai išpildo, ar kartais net visai pamiršta...

Buvo viena nuomonė, kad turime net perdaug laikraš - čių. Reikėtų, girdi, jungti. Ta - čiau ši mintis pritarimų ne - radusi.

Dažnai mūsų laikraščiuo - se būna jaunimo skyriai. Daug kas siūlė į jaunimo skyrius įvesti poskyrius gy - venamojo krašto kalba. Ga -

lop, kur įmanoma, reikėtų suruošti jaunųjų bendradar - bių kursus ar duoti jiems a - titinkamas informacijas, kaip rašyti ir ką rašyti.

MENO - LITERATŪROS būre - lio svarstymus patiekė An - gelika S u n g a i l i e n ė.

Meno kūrinys tėra gyvas - tinga mūsų gyvenimo ląste - lė ir apraiška. Menininkui net reikėtų reikalauti, kad sudarytume kūrybai reika - lingą dėmesį ir paramą. Da - bar yra madoje populiaraus meno pademonstravimas . Reikėtų pamėginti išleisti mūsų literatūros popula - rius veikaliukus - knygeles. Gal tos knygelės negulėtų neišparduotos sandėliuose. Taigi visuomenę reikėtų su - dominti menu. Kartais daž - nas mūsų sako, kad visa tai tikrai brangiai kaštuotų. At - sakymas į tai būtų: mūsų jaunosios kartos ateitis mums turėtų būti brangiau - sia!

Galop, uždaramąją Semi - naro paskaitą "Žvilgsnis į ateitį" skaitė kun. dr. Pranas G a i d a .

Kultūrinė veikla lietuviška prasme mums reikalinga kaip duona, net kaip kova už lietuviškumą. Kultūrinė veikla nėra tik estetinis pa - sigėrėjimas. Nėra tai ir jo - kla propaganda, bet tik eg - zistencinis mūsų reikalas . Tačiau kartais paklįsamas toks motyvas: kam visa tai

reikalinga, jei tatau dvelkia paviršutiniškumu ir trumpa - laikiškumu?

Gyvename dviejų kultūrų aplinkoje. Girdi, tai žmogų tik skaldo. Ne! Tatau mus tik praturtina! Ypač mūsų se - nesnei kartai reikėtų tai su - prasti. Juk čia, Vakarų pa - saulyje turime savo spaudą , mokyklas, kultūrinius jungi - nius, net lituanistinę KATED - RĄ!

Tėvynėje esamomis kul - tūrinėmis vertybėmis nega - lime naudotis, Juk kraštas okupuotas. Iš ten įtaka ga - li būti mums net žalinga. Ge - riau turėkime ryšį tik as - penine plote.

Bet ir čia išeivijoje mūsų kultūrinės apraiškos nėra visos herojiškos! Bet ma - žiau dejonų! Nesakykime, kad kultūriškai vis smuka - me. Nesame nudžiūvusi Tautos šaka! Prelegentas palydėtas audringomis katu - tėmis.

Kad nesame nudžiūvusi tautos šaka, daug ką įtikino šeštadienio vakare atsilan - kymas į Toronto lietuvių jaunimo Ansamblio GINTA - RAS koncertą. Didžiulė Con - vention Center auditorija buvo perpildyta. Scenon bu - vo sutelkta 200 "Gintaro" jaunimo ir veteranų. Tai turbūt buvo mažoji Kanados lietuvių tautinė šventė Pasigėrėtinai pašokta ner 30 tautinių šokių! Tai buvo tik - ras laidas, kad mūsų jauni - mas - mūsų ateitis - dirba.

Kanados Lietuvių Fondas

NAUJI NARIAI IR ĮNASAI :

1172.	Bagdonienės Simanavičiūtės Elenos atm. . . \$ 100,-
1173.	Puteikio Povilo atm. 100,-
1174.	Rekštienė Irena 100,-
1175.	Pacevičius Antanas Juozas Jr. 100,-
1176.	Stepaitienė A. 100,-
1177.	Zavyš J. 100,-
1178.	"Speak Up" anglų kalba laikraštis 100,-
1179.	Leščiaus Kęstučio Antano atm. 130,-
1180.	Kuzmienė Paulina 200,-
1181.	Plikaitienės J. atm. 100,-
1182.	Pusvaškis, Steponas ir Elena 100,-
1183.	Sekonienė - Valiušytė Teklė 100,-
1184.	Sidrienės Giedrės atm. 100,-
1185.	Stravinskienė Z. 100,-
1186.	Pajarskienės Onos atm. 115,-
1187.	Statkevičienės Elenos atm. 280,-
	Pradiniai įnašai:
	Pužausko Vaclovo atm. 80,-

ĮNAŠUS PAPILDĖ:

23.	K. L. B. Ottawos Apylinkė . . . . . iki \$ 7900,-
87.	ITAS - Montrealio Lietuvių Kredito Koop. 2000,-
251.	Juodžio Marcijono atm. 2250,-
431.	Jokubilienė Elena 2300,-
455.	Rimšų, Prano ir Kamilės atm. 600,-
854.	Kuchalskiai E. ir J. 200,-
1030.	Bernotai Pranas ir Helena 800,-
1059.	Kuras Paulius 200,-
1066.	Cvirka, Benius ir Verutė 150,-
1110.	Andriulevičienė Marija 700,-
1120.	Petrauskienės Stasės atm. 130,-
1157.	Žukausko Petro atm. 180,-

Sveikiname visus naujus narius ir įnašus papildžiu - sius - ir tuo parodžiusius savo meilę MŪSŲ BRANGIAI TĖVYNEI. Mes visi esame Jai skolingi, tad prisidėkime ir įsijunkime į Kanados Lietuvių Fondo narių eiles. Visi ži - nome, ką okupantai padarė m ū s ū LIETUVAI. Mūsų bro - liai ir sesės skriaudžiami ir prievartaujami kaip vergai. Visą tą padarytą komunistų žalą reikės atstatyti. O tai yra mūsų visų pareiga!!! Neužmirškime - Lietuva vėl bus laisva!

Kanados Lietuvių Fondas yra nutaręs kvieisti ir pra - šyti visų esamų K. I. Fondo narių prisidėti ir pritraukti kiekvienam bent po vieną naują narį! Būkite malonūs, mie - li nariai, kad tai šaukia mūsų pareiga ir meilė TĖVYNEI . Neužmirškime ir pasižadėkime pristatyti naujų narių!!! Įnašus siųsti oficialiu K. I. Fondo adresu: 1573 Bloor Str. W., TORONTO, Ont. M6P 1A6, arba sekretoriui - 28 The Palisades, Toronto, Ont. M6S 2W8.

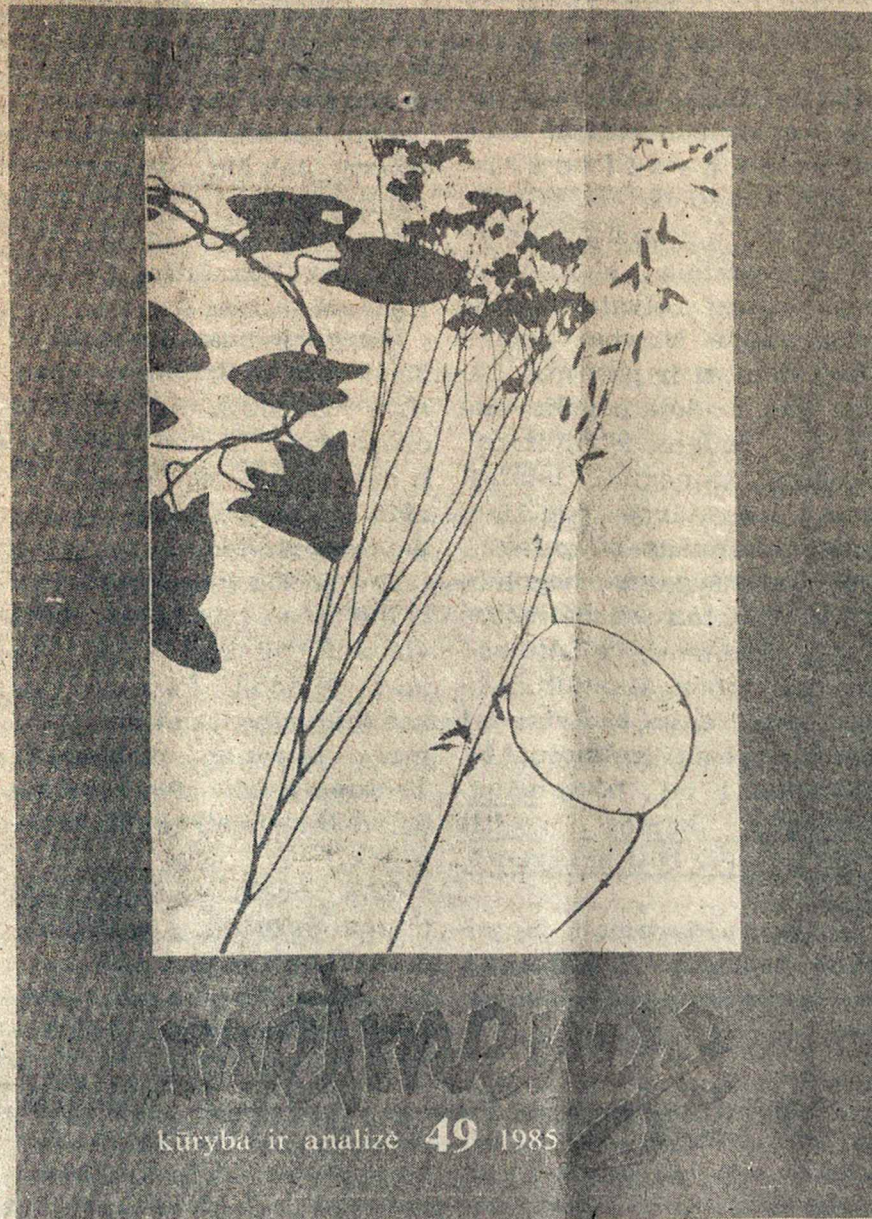
Kaip žinote, po naujos Tarybos išrinkimo, buvo išrink - ta ir nauja valdyba, kuri susideda iš: pirm. H. STEPAI - ČIO pirm., dr. A. PACEVIČIAUS vicep., A. BERSĖNO izd., nario Vyt. PACEVIČIAUS ir sekretoriaus K. LUKOŠIAUS .

Mieli broliai ir sesės - neužmirškime mūsų pareigos savo Tėvynei ir jaunimo kultūriniams reikams bei stu - dijoms.

Linkime visiems daug stiprybės ir sėkmės, kad K. I. FONDAS dar šais metais pasiektų 1 milijono kapitalą. O irai, kaip minėjau, mūsų visų siekis!!!

KULTŪRINIS PUSLAPIS

kūryba ir analizė 49 1985

METMENYS. Kūryba ir analizė. Nr. 49. 1985. 192 psl. Turinys: Jurgis Blekaitis, "Nyka-Nilūnas: apie savo pasaulį poezijoje. William Shakespear, "Is "Audros" /vertė Tomas Venclova/. Rimvydas Šilbajoris, Avangardo problematika Lietuvos poezijoje. Jonas Mekas, Iš dienoraščių 1970-1980. Leonas Lėtas, Iš laiškų Adai Marijai; Du vario spalvos žiedai. Ginseng up, Hector Berlioz: grande messe des morts. Algirdas Greimas, Štai ką rugelis kalbėjo... Algirdas Landsbergis, Onos veidas. Hiršas Ošerovičius, Sodomus /vertė I. Meras/. Vincas Trumpa, Spaudos draudimas Rusijos akimis.

Algis Mickūnas: Alfonso Lingio perviršio filosofija. Vik-torija Matranga: Freiburgo meno mokyklos įnašas į lietuvių dailę.

Dailės darbai: R. Augutis, Žibuntas Mikšys, Giedrė Žumbakienė.

Pavils Rozītis

SKRYBĖLAITĖ

/tęsinys/

- Aukštosios damos, džiauķimės pono Abolio paauķtėnimu ir ponios Abolienės gardžiais kepiniais bei kvapia kava, bet nesiginčykime valstybės reikalais ir pareigomis, nes galime išsauķti vyriausybės krizę ir padaryti savo vyrams didelių nemalonumų, - ministro pirmininko žmona mėgino malšinti įkaitusią atmosferą.

- Aš jums nieko nesakau, bet poniai Žirnienei nėra priežasties didžiūotis. Jos vyras kelis kartus tykojo į ministro vietą, bet paliko tuščiomis. Mano vyras jau ketvirtą kartą ministru, ir už jo stovi didesnė frakcija negu Žirnio vadovaujama. Visa ponios Žirniinės garbinama Paryžiaus kosmetika yra iš Bryvybos gatvės vaistinėlių. Su atstovo algele toli nenuvažiuosi, - finansų ministro žmona pasijuto pagaliau įveikiusi, nes Žirniinės išbalusį veidą nutvieskė drovus raudonumas.

- Taip apie poniją Žirniene gali sakyti tik tai dama, kuri pati viską perka Marijos gatvėje, bet eina į Kalkių gatvę su ryšuliais tikiai pasididžiūoti. Ar aš nesu mačiusi, kad Jūsų pirkiniai įvynioti į rudus popierius be geresnių firmų etikečių? Tokius ryšulius Jūs galite nešti iš Kalkių gatvės, bet niekas tam netikės, nes žinos, kad jie pirkti Marijos gatvėje! - Iydakienė šoko į pagalbą savo draugei.

Bet kai Ema išėjo virtuvėn, kad atneštų kepinų ir įsakytų Bertai įpilti kavos, visos viešnios užmiršo savitarpinius ginčus ir davė valią užlaikytoms pakuždoms ir kandžioms pastaboms apie namų šeimninę. Visos viena burna nutarė, kad Ema yra neišprususi ir nesupranta kaip laikytis. Namų šeimninė turėtų tai jausti. Kitaip ji savo elgesiu ir gero skonio nežinojimu gadina pono Abolio karjerą pačioje jos pradžioje.

Kada Ema grįžo su kepiniais ir Berta su kavinuku, ministro pirmininko žmonai pasidarė taip karšta, kad ji paprašė leidimo nusimti skrybėlaitę. Taip pat kitoms damoms, geriant kavą, pasidarė per karšta ir viena po kitos nusiėmė skrybėlaites. Tik tai Žirniene nenusiėmė, nes šiandien ji pati namuose susifrizavo plaukus ir to nenorėjo rodyti kitoms. Visa tai regėdama, Ema sumišo ir jai iš tiesų pasidarė karšta. Valandėlę pasikankinusi nežinioje, Ema nutarė, jeigu jau ministro pirmininko žmona nusiėmė skrybėlaitę, tai ir ji gali tai daryti. Ema nusiėmė skrybėlaitę ir išnešė į koridorių. Išėdama ji negirdėjo prislopintą viešnių juoką ir nematė pašiepiančių žvilgsnių. Sugrįžusi Ema stengėsi būti dar malonesnė ir paslaugesnė viešnioms. Tas jai sekėsi, nes be skrybėlaitės jautėsi daug laisviau ir geriau.

Netikėtai Emos gardūs kepiniai ir kava, bet jos širdingumas sužavėjo kritiškai nustelkusias viešnias ir jos nuo savitarpio ginčo perėjo į bendrą apkalbą apie kitas ži-

4 psl.

Leidžia A&M Publications nuo 1959 m. du kartus per metus. Redaguoja Vytautas Kavolis. Dailės priežiūra: Vytautas O. Virkau. Techninė redaktorė: Henrieta Vepštienė. Administracija: Marija Paškevičienė.

Šio numerio kaina \$5. Prenumerata metams - \$10. Garbės prenumerata - \$20. Kanados ir užsienio prenumeratoriai prašomi siųsti čekius JAV valiutoje.

Iš: METMENYS, nr. 49:

R. Šilbajoris

Prisiminimai šiame eilėraštyje nėra patį praeitis, bet tik praeities pasekmės šiandien, ir jos tai išsileja visa serija rudens vaizdų:

Kaip sapną apie prabėgusį gyvenimą kuliamoji klieđa
! ausi.

Vienam taške padangėj sakalas, žiūrėdamas į auką,
Virpa, kaip juoda žvaigždė virš tuščio rudens lauko.
Tu, tu, širdie tu, kaip tu paklausai plazdančio paukščio
Kas tavo skausmas atrodo iš saulės aukščio?

Rauda rausva kuliamoji, smagračiai tik rieda.
O saulė linksta prie žemės, panaši į medetkos žiedą.
Ugnimis ratuota saulė linksta prie žemės geltonos.
Dulkančio žemėj šiaudų pridraikytos ražienos, dėl to

j os,
Voratinkliuotos, prieš saulę atrodo auksinės, ir auksu
tuo

Plaukia rauda į miškingą apylinkę toliais, ruduo, ruduo
Jonas Juškaitis

Šitaip kuliamosios mašinos raudojimas neša "vidujinės raudos" įvaizdžio našta.

NUOBAIGOS

Algirdas J. Greimas

Nuobaigos, kitaip vadinamos dar pabaigtuvėmis, patalkiu, apjaviomis (LKŽ), rengiamos tą patį dieną baigus įjauti paskutinįjį rugių barą ir iš paskutiniųjų varpų supynus vainiką vadinamą ievaru. Pagal iki XX a. Džukijoje išsilikusį paprotį - jo atitikmenų galima rasti ir Gudijoje - aplink paskutinę nenupjautą rugių saują susėdusios pjovėjos, išravėję jai atitinkamą žemės plotą ir užkasę tenai duonos su druska, nesupjautus rugius supindavo į kasą vadinamą ievaru ir tik tada jau nuskindavo nuo ievaro varpą ir įpindavo į jį pabaigtuvių vainiką (Maž liet. t. encikl.).

Šis archaiškas ritualas yra itin reikšmingas: savo preciziškumu jįsai padeda suprasti bendrą visos apeigos prasmę. Iš jo aiškiai matyti, kad ievaru vadinamas, visų pirma, ne pabaigtuvių vainikas, o paskutinė nenupjauta rugių sauja, kurią išauginusi žemė nuravima, pagar-

nomas Rygos damas. Beplepant, viešnios visiškai užmiršo Emos nesekmę su nauja skrybėlaitė ir atsiminė tiksliai gatvėje, kada buvo Ema labai širdingai atsiveikinusios.

Trečią ar ketvirtą dieną Ernestas Abolis išgirdo iš vieno draugo linksmą pasakojimą, kad šiomis dienomis vieno ministro žmona per popiečio kavutę atėjusi su nauja skrybėlaitė prie viešnių. Ernestas iškart suprato, kad tai atsitiko su Ema. Parėjęs namo, jis žmoną užpuolė:

- Ką tu padarei! Iš tavęs juokiasi visa Ryga. Tu, esą vaišindama viešnias, užsidėjai skrybėlaitę.

- Aš ją vėliau nusiėmiau. Bet tu man liepei daryti taip, kaip ministro pirmininko žmona daro, - nustebusi atsakė Ema.

- Aš tau sakau, kad tu mane padarei visos Rygos pa-juoka! Aš nemanau, kad tu tokia neišmanėlė ir kvalla. Tu mano karjerą visiškai sugadinai. Tu išmanai tik pagalius kaišioti vietoje pagalbos.

- Ema paraudo iki ausų galų ir ašaros pasipylė iš akių. Niekomet Ernestas nebuvo toks šiurkštus su ja. Ar jis dėl karjeros prarado žmoniškumą? Na gerai, aš esu pratusi malvytišai taip, kaip jos, bet ar žmogaus vertė priklauso tik-tai nuo to?

- Aš tau sakiau, kad su ta skrybėlaitė aš nemoku išd-rinėti triukų. Bet jeigu tu nori, ir tai dabar yra aišku, kad aš su savo klaidomis tau padėsiu daugiau ir geriau negu visos tos šarkos kartu! - Ema daugiau nebegalėjo suvaldyti ašarų ir išbėgo į kitą kambarį, smarkiai užtrenkdama duris.

Ernestas kiek sutriko. Tada geraširdiškai nusisypsojo, nes jis paskutiniams Emos žodžiams patikėjo.

Vertė R. B ul o v a s

ROZĪTIS Pāvils /1889-1937/ latvių rašytojas. 1910-14 m. studijavo literatūrą Maskvos Universitete. 1921-26 m. "Ritums"/Ritmas/ redaktorius.

Išleido 7 poezijos knygas, iš kurių svarbiausios: Zo-bens un lilija /Kalavijas ir lilija/ 1920, Mans Korans 1923, Pie akas/Prie šaltinio/ 1927. P.R. apdainuoja rytietišką erotiką ir tolimųjų kraštų gamtą.

Gausiose novelėse ir apysakose P.R. aprašo, su sa-tyros ir šypsenos priemaiša, karo pallestus žmones, po-kario laiką su visomis neišvengiamomis ydomis ir kas-dienybės nuosėdomis. Iš prozos minėtini: Kraces/Kaska-dos/ 1925, Mezgli /Mazgai/ 1933, Skaidas/Skiedros ar Skiedos/ 1935, Valmieras puikas /Valmieros vainikai/ 1936/romanas/; Divas sejas/Du veidai/ 1921 /romanas/, Uguns celi /Ugnies keliai/ 1924/romanas/, Cepis/Krosnis/ 1928 /satyrinis romanas/. Lietuviškai novelių rinkinys - Antklodė ir Skrybėlaitė /vertė V. Kemėžys, 1937 m./.

/Liet. Enciklopedija 26 t., H.N. Ši satyrinė novelė pavadinimu "Cepure" /Skrybėlaitė/ versta iš P.R. novelių rinkinio "Dzīvība"/Gyvybė/, išleisto 1947 m. Vokietijoje.

bių apšvarinama (ne plika ranka, o per prijuostę), kuriai aukų forma užkasama duona ir druska. Nenuostabu tad, kad vainikui iškleliant namo, šis pasilikęs pėdas - kuris iš tiesų nėra vulgarus šiaudų kūlėlis, o javų dvasia - vadinama Dirvolika.

Dirvolika (3) (šitaip mes siūlome atstatyti - vie-toje rskaitant c - jėzuitų 1605 m. raporte paliudyta, šiek tiek iškreiptą formą Dirvolira) yra tokios pat darybos žodis, kaip ir tyčiolioka "motinos nakčiai lauke paliktas kūdikis", ar laukneša, ar ledspira "kie-lė" Dirvolika, kurį turbūt galima identifikuoti su kitų šaltinių paliudytu Dirvonakiu (LKŽ), jėzuitų pranešime prasmės atžvilgiu aptariamas, kaip dievas, kurio prašoma duoti gerą javų derlių. Jo pasilikimas lauke per žiemą yra būdingas, žmonių vaizduotę dirginantis jo bruo-žas. Oracijos, sakomos jau vainiką parnešus, dažnai at-kreipia dėmesį į šią liūdną žiemkenčio Dirvolikos da-lią: savo brolių palikdamas namie, jis "patsai atgal grįžta ant šalčio, ant varga, ant didelia kentėjima". Iš kitos pusės, tai kad ievaras paliekamas ant lauko vienišas ir plikas, prieš tai nurašius visas jo varpas, paaiškina, ko-dėl jis kartais vadinamas Nuogaliumi (LKŽ).

Lieka iki šiol neaiškus pagrindinis šios "rugių dva-sios" vardas - ievaras. LKŽ duoda visą eilę fonetinių šio žodžio variantų: ievaras, jėvaras, jievaras, jėvaras, jovaras, ovaras, javoras, visiems jiems priskirdamas bendrą kilmę, laikydamas juos lenk-javor skoliniu. Sunkumai vis dėlto atsiranda, bandant suprasti ryšius tarp atskirų šio žodžio reikšmių. Visai priimtina, kad šis skolinys tiko pavadinti ne tik svetimšalį topoį, bet ir plataną, ir gudobelę. Tačiau jokio ryšio ne-matyti tarp šių medžių pavadinimo ir kitų to žodžio reikš-mių. Jievarys, pavyzdžiui, reiškia medžio viršūnėje iš šaknų pasidariusį vainiką, ir šio žodžio prasmė galėtų būti artima ievarui - pabaigtuvių vainikui. Bet jova-ras "topolis" neturi nieko bendro nei su rugių, nei su me-džio viršūnės vainiku.

Užtat, atsiremami į mitinę mūsų žodžio reikšmę, ir sūlome, visų pirma, išskirti istorijos tekneje susimai-šiusius ir krūvą, bet skirtingus du žodžius: jovara - "me-dį" (lenk. jawor) ir jievarą "vainiką", į šį antrąjį žodį žiūrėdami ne kaip į skolinį, o kaip į amalgamą lietu-viško sudėtinio žodžio jav + varas, kurio antrasis ele-mentas - varas, sutinkamas, pav., ir Aitvare, reiškia "dinamišką jėgą", (4), o pirmasis elementas atstovau-ja žodį jėvas ir, būtent, disimiliuotą jo formą jėvas (sutinkama, kaip variantą, LKŽ), ypač, kad variacijų ja-jė - pasitaiko nemaža. (cf. pav., jarubė-jerubė). Šitoks ievaras ir yra ne kas kita, kaip "javų dvasia"; jis, tie-sa, kartais eufemiškai vadinamas ir Dirvolika ir Nuogaliumi.

Tik šitaip išaiškinus ievarą kaip "javų dvasią", darosi suprantama ir "Ievaro tilto" įvaizdis, išsaugo-tas dainos ir adventinio žaidimo forma:

Grįskime mergos Ievaro ciltų.
Alėliuma, rutela,
Ievaro ciltų.

Iš ko mes grįsim Ievaro ciltų?

Alėliuma, ...

Iš beržo šakų,

Amalėlio lapų,

Alėliuma, ... (Taut. darb., IV, 122)

Iš dainos teksto aišku, kad tiltas, grindžiamas "ber-žo šakomis, amalėlio lapais", t.y. beržuose per žiemą žaliomis išsilaikiusiomis laumės šluotomis, nieko bendro neturi su jovaro medžiu. Senutės informatorės paaiškini-mas, kad "tiltas jungias pavasarį su žiema: šiuo tiltu iš Užnemunės ateisias pavasaris" pilnai patvirtina simbolinę peržiemojančios laumės šluotos prasmę. Lygtai taip pat ir ievaras žiemkentis ir jo globojami rugiai kantriai kenčia šalčius, - "išgįsdami tiltą" į atgimiantį pavasarį.

Iš ievaro varpų nupintas vainikas iškilmingos pro-cesijos, giedančios "rugelio dainas", nešamas namo ir įteikiamas šeimnininkui (arba šeimnininkams), prieš tai dar jį pristačius atitinkama pamokančia prakalba arba senoviš-kai išsireiškiant, "pasekus pasaką": juk ir Ponas Dievas kadaise vaikščiojęs po pasaulį, pasakas sekdamas. Ši pa-saka - oracija, (5) pradedama: "Štai ką Rugelis kal-bėjo", nusako jo vargus, iškentėtus per žiemą, pristato jį kaip neilgą svečią, kuris palikdamas čia savo brolių, grįš atgal į laukus, išaiškina, bet to, dar ir paties vainiko simbolizmą (Kiek šitam vainike varpelių, tiek pri-pjovėm kapelių!) ir baigiasi su prašymu pavaišinti talką: tai kaip matome, tipiška "užgyrimo" apeiga, garantuojanti ateinančių metų derlių.

Pabrėžtinas atrodo mitiniam galvojimui būdingas Ie-varo sudvigubinimas, išreikštas šalia jo pasiro-dančio brolio sąvoka: ievaras, kaip matėme, yra dirvolika, jo prieiga likti savo vietoje, o tačiau jis kartu yra ir Kėleivis (6), jis kaip Svečias lankosi žmonių namuose, sodinamas krikštasuolėn, vaišinamas, pįjūties pradžioje pasirodęs - nešamas į kluoną, o pabaig-tuvėse - vainiko forma kabinamas klėtyje virš aruodų: ir vienu ir kitu atveju, šis Jievaro alter ego įsivaiz-duojamas, kaip jau surinkto derliaus globėjas. Šis jo buvi-mas dviejose vietose iš karto darosi išaiškinamas šalia jo įvedant jo brolių, tačiau tai, mūsų manymu, nesumaži-na ievaro vientisumo ir tapatumo. Nekenkia šiai die-viškai figūrai atpažinti nei jo vardų, pavardžių ir epitetų gausumas, atvirkščiai, - tai tik patvirtina jo pastovų bu-vimą kaimo žmogaus sąmonėje.

Toks prapjovų ir nuobaigų aprašymas, mums atrodo, galutinai išryškina vyrišką šios "javų dvasios" lytį. O jo antraeilį, hierarchiniu atžvilgiu - kaip dievuko deaster - statusą patvirtina ir jo pasirodymas Javinio vardu, drauge su kitu dievuku Žvaginiu - ankštinių au-galų globėju: svarbiųjų rudens iškilmyčių metu jiems bus pavesta įjauti ožį, aukojamą didžiųjų dievų garbei.

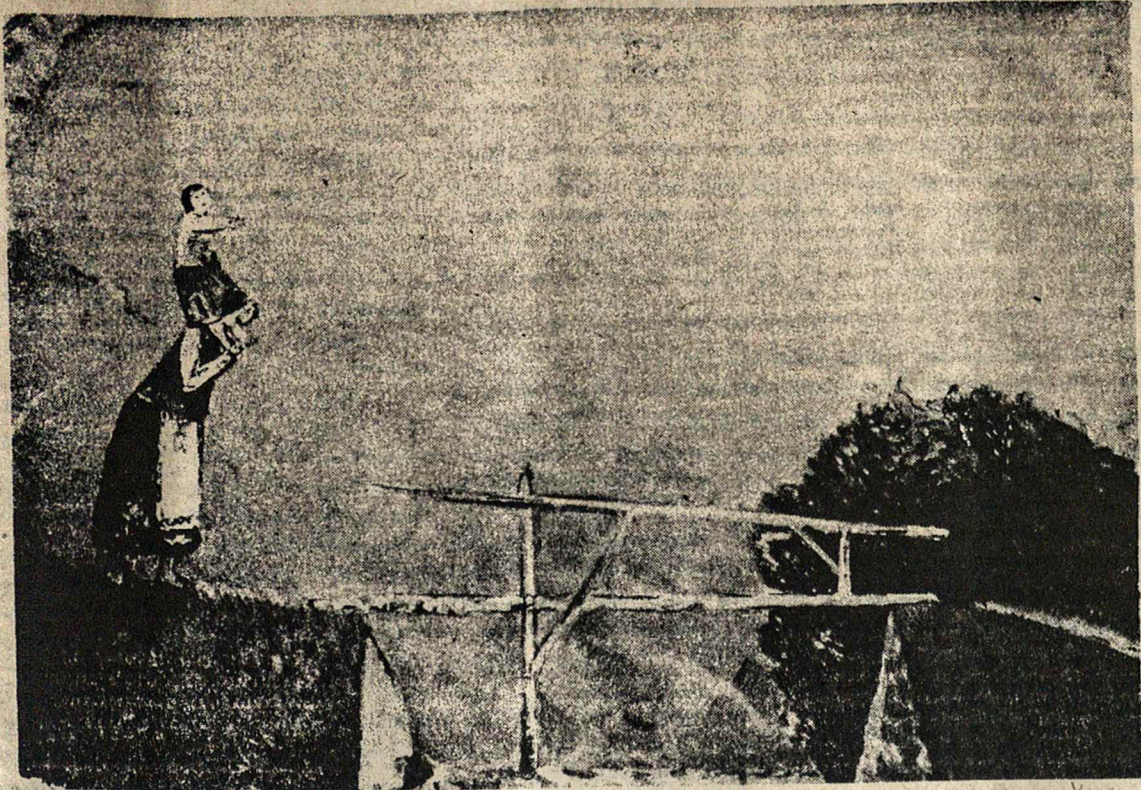
NEPRIKLUSOMA LIETUVA

IŠ PADANGĖS MIELOS

(IŠ SPAUDOS OKUPOUOTOJE LIETUVOJE IR IŠEIVIJOJE)

KALBĖKIME SU SAVO VAIKAIS IR VAIKAIČIAIS VIENA GRAŽIAUSIŲ IR SENIAUSIŲ KALBŲ - LIETUVISKAI!

Jonas Daniliauskas. VASARA. EINANČIOS PER LIEPTA. 146x114, drobė, aliejus

● KAIŠIADORIŲ Paukštynas pasikvietęs Komunalinio U- kio Projektavimo Institu- to Kauno skyriaus architek- tus užsakė suprojektuoti jo darbuotojams profilaktoriu- mą/t.y. sanatoriją-poilsio namus/. Pastatas derin- tas su gamtine miško aplin- ka. Viduje-septynių daili- ninkų 23 nauji darbai puošia sienas. Rašoma, kad dailinin- kai, sudarydami sutartis, lan- kėsi profilaktoriume, isidė- mėdami jiems skirtas sie- nas ir apžiūrėdami patį "Petrą gamina pusryčius" pastatą. Po to dirbo beveik metus, pritaikydami savo darbus užsakymui.

Klausimas, ar visi Paukš- tyno darbuotojai lygiai vie- nodai gali naudotis tokių na- mų privilegijomis. Kur ilsi- si ir sveikatą prižiūri tie, kurie nepriklauso "komuna- liniais" ūkiams ar įmonėms?

● DVI SPORTO FILMOS Ry- goje vykusiame Sportinių Mėgėjų Filmų Festivalyje laimėjo trečiąsias vietas: V. Vitkausko "Velomobilis" ir E. Lapinsko ir V. Gaigalo "Harmonizuota Dramatur- gija".

SATYRA IR JUMORAS

Panevėžyje balandžio mėn. vyko VIII-sis Saviveiklinių Satyrinių ir Jumoristinių Filmų Festivalis-Konkur- sas. Buvo parodyta arti 30 filmų. Su programomis at- silankė svečiai iš Estijos, Latvijos ir Lenkijos.

V. Seduikos filmą "Į gimti- nę Batiją" pripažinta geriau- sia.

Aktualiausios filmos pre- mija ir žymuo "Auksinis Smeigtukas" teko Panevė- žio liaudies kino teatro "Spindulys" nariams V. Ka- sevičiui, R. Lipskiui ir E.

Puronui už juostą "Varna ir ... " "Auksinį Smeigtuką " gavo Panevėžio studija "Kontrastas" ir multifilmos autorius J. Lauraitis už "Nu- linį Variantą".

Geriausią satyrinę filmą pripažinta Panevėžio "Ekra- no" liaudies kino studijos darbas "5.31", ir jų "Negali Būti"-apdovanoja juokin- giausios filmos premija.

Specialią žiūrovų premi- ją laimėjo kauniečiai A. Ule- vičius ir D. Sadauskas už "Petrą gamina pusryčius" ir "Petras eina į parduotu- vę".

● IS PANIJOJE ir PRANCŪ - ZIJOJE vyko krepšinio žai- dynės, kur dalyvavo ir Sov. Sąjungos rinktinė. Joje žai- dėjo keturi pagarsėję krepši- ninkai lietuviai: A. Sabonis, V. Chomčiūsis, S. Jovaiša, R. Kurtinaitis.

PRAKTIŠKA STUDENTĖ

Žemės ūkio Akademijos ketvirtojo kurso studentė Roma Pavinkšnytė laimėjo I-ąją vietą aukštųjų mokyklų konkurse, kurį skelbė Sov. Sąjunga. Jos studentiškojo darbo tema: "Asmeninio pa- galbinio ūkio reikšmė, vyk- dant Maisto programą". Ji rinko duomenis dvejus me- tus iš žurnalų, statistikos rinkinių, juos apibendrinan- ma. Praktikos darbus ji atli- ko savo gimtajame Anykš- čių rajono, apklausinėdama kolūkio "Už taiką" žemdir- bius.

Konkursas buvo įvykdytas Kazanėje.

Nors labai giriamasi, kad Lietuva suindustrinta, tačiau malonu, kad rūpinamasi iš- laikyti balansą, nes Lietuva- pirmoje eilėje žemės ūkio kraštas ir tinka tik smulkia- jai industrijai. Šioje srityje,

atrodo, iki dabar parodė ir gabių, ir kruopščių žmonių.

ATPILDAI

"Tiesoje" buvo paskelbta net ir ordinų nešiojimo tvar- ka. Vieni nešiojami kairėje pusėje, kiti dešinėje. Vieni aukščiau, kiti žemiau. Iš- vardinta jų net apie 80 rū- šių.

BALADĖ APIE SENĮ

Nudžiuvęs medis, molžemin įkaltas - Tarytum ženklas tiems, kurie negrįš. Ant akmenų ten sėdi senis baltas, Valkystėje matytas neregys.

Ant akmenų prie upės, ant juodųjų, Atsukęs dangui vaškinius pečius, Jis nebejaucia kovo saulės dūrių, Kurie iš lizdo pakelia paukščius.

Jo galvoje praėję amžiai maišos Ir stingsta lyg ataušusi lava. Tik apsigąbus baudžiavinį maišą Dar sykį pasirodo Lietuva.

Dar sykį švinta jo galvoj raukšlėtoj. Pakyla jis į Dievą panašus Aukštyn dangun - ir mato, kaip jo vietoj Ant kranto žaidžia kūdikis gražus.

PILKIEJI GARNIAI DŽUKIJOJE

Nuo Akmens kaimo kiek paėjus plentu dešinėje ošian- čiam pušyne galima pamatyti Lietuvoje retų pilkųjų gar- nių koloniją (džukai jas vadina čieplionimis).

Čia įsikūręs nedidelis garnių būrys. Jie gyvena po du tris lizdus sukvėję pašų viršūnėse, - kelios šeimos viena- me medyje. Vaikų auginimo metu čia nemažas šurmuly- s. Pilkieji garniai plasnėja ratu virš miško, traukia žvejoti į Morkį, g. Gluko ežerą ir kitur. Rugpjūtyje lizdai ištuštė- ja. Jų šeimininkai anksti išskrenda žiemoti prie jūros.

IS LIETUVIŲ TAUTOSAKOS

Kartą viena mergina ėjo linų rauti. Eina ji, niekur nieko nebuvo, tik žiūri - didelis žąsinas, ilgu kaklu ir ei- na panarinę galvą. Kitą dieną ji pasakė apie tai savo se- neliai. Senelis ir sako: "Nebūk kvaila, čia yra pinigai, - jeigu nori, tai turėsi. Jeigu rytoj pamatysi tą žąsiną, tai stverk jį už kaklo". Rytojaus dieną ji vėl pamatė tą patį žąsiną. Nors ir labai ji bijojo, bet visvien griebė už kak- lo. Tik žiūri: vietoj kaklo - rankena, o vietoj žąsino - katiliukas pinigų. Ir nuo tada ji buvo turtinga.

Jonas Balys, "Užburti lobiai"

Tikėjimas, kad užkasti lobiai "daga" arba "vėdinasi", "šveičiasi", yra labai plačiai žinomas: estai, vengrai, vo- kiečiai, anglai, danai, islandiečiai ir t. t. Tokie "daga" pinigai dažniausiai esti fosforinės ugnelės, atsiranda nuo puvimo, ypač drėgnose vietose. Pamatę taip "besivalan- čius" pinigus, daug kas susigundo pabandyti laimėti ir juos išsikasti. Apie tokius pinigų kasėjus yra daug pa- kojimų.

Jonas Balys, "Užburti lobiai".

GERBIAMIEJI SKAITYTOJAI, BŪTŲ LABAI GERAI, JEIGU IKI ŠIO MĖNESIO PABAIGOS ATSIŪSTUMĖTE "NL" PRE- NUMERATĄ UŽ ŠIUOS METUS. KITAIP PAŠTAS REIKALAU- S IŠ MŪSŲ PABRANGINTOS SIUNTOS. DĖKOJAME! -NL-

CFMB

RADIO 1410 MONTREAL

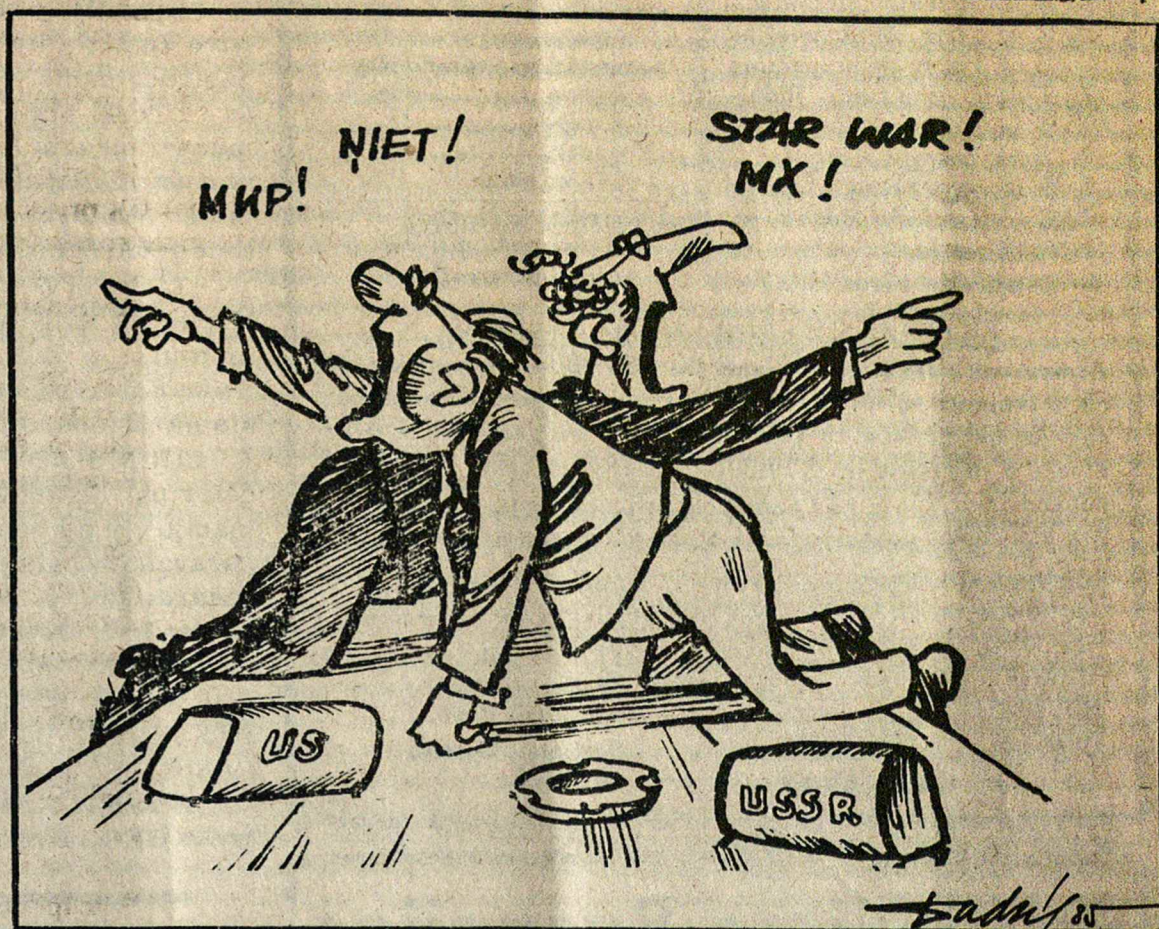
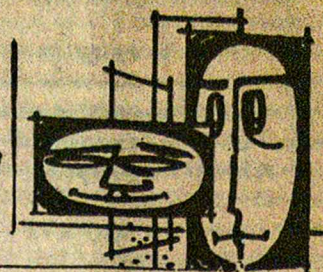
KIEKVIENĄ ANTRADIENĮ NUO 11:30 iki 12 val. NAKTIES

Programos vedėjas: L. STANKEVIČIUS

1053 Albanel Cr. Duvernay, P.Q. Tel.: 669-8834

LIETUVIŠKA RADIO
PROGRAMA

KREVI VEIDRODŽIAI

Zenevoje atnaujinti nusiginklavimo pasitarimai tarp Washingtono ir Maskvos

● Vienas kupranugaris guodžiasi antram kupranugarui: - Aš jaučiuosi taip, lyg būčiau pertrauktas per adatos skylutę... "R D"

Jonas Strielkūnas

● Vakarų spaudoje pasklido žinios apie sovietinių dan- tistų išradimą traukti dantis pro nosį.

Tuoju prasidėjo klausimai, kaip ir kodėl? Visus greit- tai nuramino vieno Maskvos disidentų paaiškinimas: "Dan- tistai buvo priversti išrasti tą naują būdą, nes niekas Sovietų Sąjungoje nenori prasižioti".

/ IŠ NIDOS Kalendoriaus/

● Dvi sovietinės mokyklos mokinės kalbasi:

- Girdėjau tave mokykloje pagavo rūkant, ar barė, ar nubaudė?

- O ne, man nieko blogo nebuvo.

- Man buvo blogiau - sugavo meldžiantis.

KAI VAIKAI VALDO SUAUGUSIUS

Šiame kontinente vyksta savotiškas fenomenas, ypa- tingai Amerikoje. Milijonai tėvų, galima sakyti, psicholo- giškai vergauja savo vaikams, patalnaudami kiekvienam jų įgeidžiui. Jie tampa jų tarnais, šoferiais, atlieka net ir mokyklų duotus namų darbus ir leidžia vaikams kontro- liuoti visą butą. Ši problema yra taip išplitusi, kad pri- reikė specialistų dėmesio, tyrimų, patarimų.

Utah Universiteto psichologijos profesorius V. Cline rašo, kad tokie tėvai yra tiesiog tarnų vietoje: plauna vai- kų indus, pakloja jų lovas iš ryto, neduodami vaikams jo- kios atsakomybės. Tokie tėvai pasiruošę vežioti auto- mobiliu savo vaikus, kada tik tie užsimano, ir namuose, kur yra vienas televizijos aparatas - vaikai nulemia, ko- kia programa bus žiūrима. Dažnai tėvai yra įtraukiami į vaikų mokyklinių darbų atlikimą arba net ir visai pilnai juos atlieka.

"Vaikai žino, kaip laikyti tėvus "po padu" ir naudoja visokius triukus: puldami isterikon, gąsdindami pabėgimu iš namų", - sako Kalifornijos Horizon ligoninės psichiat- ras dr. Robert Amstadter, kad gautų ko užsimano, vai- kai verkia nesustodami, visai nekalba su tėvais, o kartais net grasina susižeidimais ar net tėvų mušimu. Nuduoda, kad nepajėgia padaryti to, ko prašomi, arba nuduoda ser- gą, ar paprastai - meluoja, paprašyti ką nors atlikti. Kai kurie jaunuoliai gąsdina tėvus ir priverčia juos gelbėti su mokykliniais darbais, nes esą niekad nepriims jų į kole- gijas, jei to nepadarys.

Kokie duodami patarimai? Štai:

● Nustatykite aiškias, protingas elgesio taisykles vai- kam. Surašykite jas ir pakabinkite ant sienos. Reikalui esant, būkite lankstūs /pav./, jeigu pūga, atleiskite vaiką nuo šiukšlių išnešimo, ir pan./.

● Numatykite tinkamas bausmes. Pav., jeigu vaikas ne- atlieka mokyklos namų darbų, neleiskite žiūrėti televizi- jos programos, kol neatliks uždavinių /bet nenušukite jo dėl to/.

● Bauskite tuoj pat, kai prasižengia.

● Nepapirkinėkite savo vaikų, kad atliktų kokius namų a- pyvokos darbus. Jeigu taip darysite, vaikai visuomet ti- kėsės atlyginimo už viską, ką jie padaro. Tačiau galite už ekstra darbą kaip pav. indų suplovimą, kai nebuvo jų eilė tai daryti, pagirkite, ar kaip kitaip pradžiuginkite, parody- dami, kad vertinate jų pastangas.

● Nėra reikalo jaustis kaltais, jeigu nepasiduodate vaikų reikalavimams. Mokykite jį atsakomybės ir supratimo, kad reikalavimas užsitar nauti atpildo ar privilegijų yra daugiau tėvų meilės įrodymas, negu kad išpildymas kiek- vieno vaiko įnorio.

Idomu, kad tokių savaime suprantamų suaugusiam žm- gui elgesio su vaikais, reikia mokytį suaugusius-šiuo at- veju tėvus.

/Parinko ir vertė Ž.

AA CENTRINĖS:
Montreal 273-7544
Ottawa 523-9977
Toronto 489-3693
Hamilton 522-8392

London 438-1122
Windsor 252-3842
Calgary 287-2712
Winnipeg 233-3508
Sudbury 674-6217

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS
JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (ALCOHOLIC ANONYMOUS)
GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ
TREČIADIENĮ. 7722 GEORGE ST. LA SALLE, QUE.
8 val. vakaro.

ARBA SKAMBINK MUMS:

Leonui G.: 366-2548 (namų); 489-5391 (darbo);
Henrikui N.: 366-7770 Dainiui L.: 768-9606;
JONUI R.: 337-8637

Taupyk ir skolinkis

Pirmutiniama ir didžiausiamė TORONTO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

MOKA:

8 1/2 % už 90 dienų term. indėl.
 8 1/2 % už 6 mėn. term. indėlius
 8 1/2 % už 1 metų term. indėlius
 9 % už 2 metų term. indėl.
 9 1/2 % už 3 metų term. indėlius
 9 % už pensijų planą
 9 % už namų planą
 7 1/2 % už specialią taup. s-tą
 7 % už taupymo s-tas
 6 % už čekių s-tas (dep.)

I M A:

už asm. paskolas nuo 11 1/2 %
 už nekilnojamo turto paskol.
 (mortgages):
 su nekeičiamu nuošimčiu
 1 metų ..... 10 1/2 %
 2 metų ..... 11 %
 3 metų ..... 11 1/2 %
 (fixed rate)
 su keičiamu nuošimčiu
 1, 2 ar 3 metų.. 10 %
 (variable rate)

AKTYVAI VIRŠ 43 MILIJONŲ DOLERIŲ

Asmeninės paskolas duodame iki \$50,000 ir mortgičius iki 75 % ikainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santuopų dydyje, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju a, draustos iki \$10,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas Piniginės perlaidos, kelionės čekiai (American Express) Kitos paskolos: (Line of credit) ir antieji mortgičiai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 10 v. ryto iki 3 v. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 10 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais - nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p. (Lietuvos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

BŪSTINĖ: Lietuvių Namai - 1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: **532-8723** ir **532-1149**

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • TELEFONAI: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI - VIRŠ 27 MILIJONŲ DOLERIŲ

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais 10-3
 Antradieniais 10-3
 Trečiadieniais uždaryta
 Ketvirtadieniais 10-8
 Penktadieniais 10-8
 Šeštadieniais 9-1
 Sekmadieniais 9-12:30

DUODA PASKOLAS:

Asmeninės nuo ..... 11 1/2 %
 Mortgičius nuo .. 10 % - 11 1/2 %

ANAPILYJE skyrus veikia sekma. 9:30 v.r. - 1 p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santuopų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paroduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairius sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS - NE PELNAS, BET SAŽINGAS PATARNAVIMAS

MOKA UŽ:

90 dienų term. indėlius .. 8 1/2 %
 180-185 d. term. ind. .... 8 1/2 %
 Term. ind. 1 metų ..... 8 1/2 %
 Term. ind. 2 metų ..... 9 %
 Term. ind. 3 metų ..... 9 1/2 %
 Pensijų s-tą ..... 6 %
 Spec. taup. s-tą ..... 7 1/2 %
 Taupomųjų s-tą ..... 7 %
 Depozitų - čekių s-tą ... 6 %

toronto

LIETUVIŠKA FILMA

Kanados lietuviai nedažnai turi progų matyti lietuviškų vaizdų filmų. Pirmaisiais pokario metais, kai dar vadindomės D. P., būdavo rodos mos panašios filmos/ su Lietuvos vaizdais /, bet jau okupuotoje Lietuvoje pagamintos ir beveik ištisai atmištos bolševikiška propaganda. Mes, išsilgę tėvynės, bėgte bėgome jų žiūrėti, visai nenujaušdami, kad Toronte tada buvo grupė vadinamų "dypkykų", kurie gali būt sąmoningai rodė tas filmas. Pradžioje matydavome tėvynės vaizdus ir žmones, bet jos būdavo užbaigiamos aiškia propaganda, kuri mums skaudino širdį.

Prisimenu vieną tokį atvejį, kai a.a. kun. Ažubalis leido filmą rodyti bažnyčios salėje, nepatikrinęs jos turinio. Prisirinko pilna salė žiūrovų, nes buvo puikiai išreklamuota, kaip tikra lietuviška, su tėvynės vaizdais filmas. Betgi pasirodė, kad ten buvo jau visai drąsi propa-

ganda ir pusė filmos net rodė Lenkijos komunistinę "pažangą". Pasigirdo prie kaisčiai bažnyčios vadovybei, kuri davė salę tokiam propagandiniam šlamštui ir dalis žiūrovų, protesto ženklai, išėjo iš salės. Nuo tada užsibaigė tokių filmų rodymai.

Kai Toronto lietuviai įsigijo savo tautinius namus - čia matome retkarčiais tinkamai paruoštų vaizdų iš tėvynės. Paskutinė filmavadinata "Lietuvos Tragedija" buvo rodoma Lietuvių Namuose birželio 2 d. Ji pagaminta prieš 22 metus ir per tą laiką vis tobulinga. Sudaryta iš autentiškų Lietuvos vaizdų ir istorinių įvykių. Galima sakyti, dokumentinė filmas, liečianti tėvynės įvykius prieš 45 ir daugiau metų. Buvo verta išsėdėti beveik dvi valandas ir gėrėtis, o protarpiais ir apsisverti dėl žuvusios nepriklausomybės.

Šioji filmas yra Romo Mikalausko nuosavybė ir jo paties pagaminta. P. Miltenis iš Hamiltono/Kanada/filma gerai techniškai parodė savo aparatu, o V. Matulaitis ret-

JEIGU GERI IR GALI GERTI - TAVO REIKALAS

JEIGU NORI NUSTOTI - MŪSŲ!

ATEIK Į LIETUVIŲ A.A. (Alcoholics Anonymous) GRUPĖS SUSIRINKIMĄ. SUSIRENKAME KIEKVIENĄ PENKTADIENĮ IŠCANYTOJO PARAPIJOS SALĖJE (Skersai gatvės nuo pensininkų rūmų, 1610 Bloor St West, kampas Indian Rd.) 7:30 val. vakaro.

SKAMBINKITE : 487-5591

KANADOS LIETUVIŲ DIENAI ARTĖJANT

Pavasariui įpusėjus, artėja vasaros atostogos, bet KL B-nės Apylinkės Valdyba atostogoms nesiruošia. Šiais metais SPALIO 11-12-13 dienomis Torontas ruošiasi 30 - tajai KANADOS LIETUVIŲ DIENAI, o BIRŽELIO mėnesį nuo 21 iki 29 dienos vyks tradiciniai mūsų jaunimo KARANANO pasirodymai. Šių renginių pasisekimas priklauso nuo dirbančiųjų žmonių pasiruošimo, dėmesio ir rūpesčio. Gegužės 16 d. įvykusiame KLB-nės V-bos posėdyje ir buvo aptarti šie skubiai artėjantieji renginiai. Didesniems pasirodymams visuomet reikalinga didesnė dirbančiųjų talpa. Todėl šių metų birželio 4 d. 7:30 val. Lietuvių Namuose nutaria kvieisti naujai išrinktos KLB-nės Tarybos narius ir organizacijų atstovų posėdis - pasitarimas. Valdyba tikisi didesnio dėmesio ir talkos užplanuotiems darbams atlikti.

Lietuvių Dienai Ruošti Komitetas dar nėra sudarytas. Veikia tik KLB-nės Valdybos nariai, pasiskirstę darbų sritimis: p-kas A. VAICIŪNAS rūpinasi visais L. Dienos reikalais ir reikalingomis patalpomis; V. KULNYS - ruošia parodą, informacijų leidiniu ir svečių priėmimu; L. GIRINIS-NORVAIŠA - meninių grupių programų koordinatori; Kęstutis RAUDYS - svetimkalbių spauda, informacija ir paroda; R. BUDNIKAS - ryšiais su jaunimu ir karavano ruošimu; D. GARBALIAUSKIENĖ - literatūros vakarų; kun. J. STAŠKUS rūpinasi L. Dienų pamaldomis visose liet. šventovėse; M. ABROMAITIS - svečių priėmimu ir priėmimų organizavimu; L. Dienų meninei programai ruošti sudarytas komitetas: S. ŽIEMĖLYTĖ, L. DEKSNYTĖ, D. VISKONTIENĖ, L. PACEVIČIENĖ, J. KARASIEJUS, J. GOVĖDAS.

Sekantis KLB-nės V-bos ir kviečių tautininkų posėdis įvyko GEGUŽĖS 30 d. 7:30 val. L. NAMUOSE.

L. Girinis

karčiais davė paaiškinimus. Palaipsniui pradėjo rodytis ir kitokie - nemalonūs vaizdai: tai voros rusų, okupuojančių Lietuvą. Tas momentas žiūrovams sukėlė bloguosius prisiminimus, ypatingai, kai parodė dalį ir komunistuojančių lietuvių, kurie rodė džiaugsmą, laikė mitingus, tikėdami pavergėjo klastingais pažadais darbo žmonių "rojumi".

Neužilgo filmą perkėlė žiūrovus prie liūdnu ešalonų, gyvulinuose vagonuose vežamų į tremtį tautiečių. Užkal-ti langai ir spygliuotos vielos ant durų - žiūrovus sugrąžino į tų dienų siaubingus prisiminimus. Sekantys vaizdai - iš Pravieniškių/1941m./ parodė tikrąjį okupanto veidą. Ypatingai daugeliu paveikslų buvo čia pavaizduota toji tragedija. Daugelis parodytų lavonų turėjo baisias kankinimo žymes ant veidų. Žiūrovai šluostė ašaras, nes vėl atgaivinti senieji skaudūs prisiminimai.

Po to - karas. Vokiečių lėktuvai, nešini mirties bombomis, raizgo Lietuvos padangę, palikdami griuvėsių krūvas, ugnies ir dūmų debes. Šitas karas negalėjo būti vaizdžiai nufilmuotas, rodė tik detales: rusų pabėgimą, naikinimą tiltų ir pan. Be a-bejo, žuvo ir lietuvių, bet žmonių veiduose matėme džiaugsmą, kad okupantai pabėgo, nors tokių vaizdų ne daug parodyta. Vokiečių kariai parodyti tvarkingi, gražioje uniformose, sutinkami lietuvių su šypsenomis, Bet-neilgai - nes tikėtos laisvės ir jie nedavė. Vėl liūdnu vaizdai - lietuviai siunčiami į frontą, nes karas vyksta toliau.

Parodyta 1939 m. Nepuolimo Sutartis, pasirašyta Maskvoje tarp hitlerinės Vokietijos/Ribbentrop'o/ir Sovietų Rusijos/Molotov'o/, Berlyno ir Maskvos keletas vaizdų su žodiniu paaiškinimu.

Prasidėjo ir tragiškieji įvykiai: rusų bazės, įvestos Lietuvon ir truputis džiaugsmo mums - Vilniaus sugrąžinimas. Nors tėvynėje tais metais sakydavome "Vilnius mūsų-o mes rusų", bet parodytas nuoširdus vilniečių lietuvių džiaugsmas, įžygiuojant mūsų kariuomenę, su generolu St. Raštikiu - išspaudžia džiaugsmo ašaras. Vilniečiai tokioje nuotaikoje puošia kareivius gėlėmis ir šypsenomis, skamba bažnyčių varpai. Visur džiuginanti nuotaika.

Po to - karas. Vokiečių lėktuvai, nešini mirties bombomis, raizgo Lietuvos padangę, palikdami griuvėsių krūvas, ugnies ir dūmų debes. Šitas karas negalėjo būti vaizdžiai nufilmuotas, rodė tik detales: rusų pabėgimą, naikinimą tiltų ir pan. Be a-bejo, žuvo ir lietuvių, bet žmonių veiduose matėme džiaugsmą, kad okupantai pabėgo, nors tokių vaizdų ne daug parodyta. Vokiečių kariai parodyti tvarkingi, gražioje uniformose, sutinkami lietuvių su šypsenomis, Bet-neilgai - nes tikėtos laisvės ir jie nedavė. Vėl liūdnu vaizdai - lietuviai siunčiami į frontą, nes karas vyksta toliau.

Parodyta 1939 m. Nepuolimo Sutartis, pasirašyta Maskvoje tarp hitlerinės Vokietijos/Ribbentrop'o/ir Sovietų Rusijos/Molotov'o/, Berlyno ir Maskvos keletas vaizdų su žodiniu paaiškinimu.

Prasidėjo ir tragiškieji įvykiai: rusų bazės, įvestos Lietuvon ir truputis džiaugsmo mums - Vilniaus sugrąžinimas. Nors tėvynėje tais metais sakydavome "Vilnius mūsų-o mes rusų", bet parodytas nuoširdus vilniečių lietuvių džiaugsmas, įžygiuojant mūsų kariuomenę, su generolu St. Raštikiu - išspaudžia džiaugsmo ašaras. Vilniečiai tokioje nuotaikoje puošia kareivius gėlėmis ir šypsenomis, skamba bažnyčių varpai. Visur džiuginanti nuotaika.

SOLD

x. DE LIMA
REALTY INC.

1280 Dundas St. W.
Toronto

Birutė Grigaitytė - Spudienė

namų pirkimo ir pardavimo agentė

1280 Dundas St. West.
(prie Dovercourt Rd.)
Toronto, Ont. M6J 1X7

Įstaigos Tel.: 535-2500
Namų Tel.: 445-9469

st.catharines

winnipeg

SVARBUS VISUOTINAS NARIŲ SUSIRINKIMAS

1985 m. vasario 3 d., 2 val. p.p. įvyko Klubu visuotinas susirinkimas. Klubu 1985-ųjų metų pirmininkui P. B. a g d o n u i mirus, visuotinam narių susirinkimui vadovauti teko vice- pirm. Liudui B a r t i n i n k u i. Susirinkime dalyvavo 38 nariai ir 7 asmenys iš valdybos sąstato.

Nario mokesį už 1985-tus metus apsimokėjo 60 Klubu narių. Dalis jų susirinkime nedalyvavo, bet už juos nario mokesį sumokėjo jų draugai.

Svarbiausias visuotinio susirinkimo reikalas - išsirinkti 1985 m. naują valdybą. Susirinkimą atidarė, senoji valdyba automatiškai atsi-statydino. Naujos valdybos sulipdymas labai sunkiai klostėsi, nes visi išstatyti kandidatai griežtai atsisakė. Po ilgų kalbų bei diskusijų, su tam tikromis sąlygomis iš senosios valdybos sutiko įeiti L. Bartininkas, Vl. Steponavičius, K. Strikaitis, V. Urniežius, T. Juška, Edv. Žlabys ir kandidatai: Pr. Gustys ir V. Mockus. Pareigų pasiskirstymo metu V. Mockus griežtai atsisakė, tad naujoji valdyba 1985 m. sudaryta tik iš 7 narių, kurie pareigomis pasiskirstė taip: Pr. Gustys - pirm., Vl. Steponavičius - vicep., K. Strikaitis - sekretorius ir Klubu nuomavimo reikalams, Edv. Žlabys - išdininkas, V. Urniežius - finansų sekr., T. Juška - salių tvarkymo reikalams/manager/, L. Bartininkas - įvairiems reikalams. V. Mockui atsisakius, atsarginio valdybos nario nebėliko.

Revizijos Komisija pasi-liko ta pati: Mačys Šarauskas - kas, Jonas Mališauskas ir J. Navickas/Novik/.

Toliau buvo keliamas Klubu pardavimo klausimas. Beveik visi nariai pasisakė, kad reikia Klubą parduoti, nes nebėra darbininkų, o jaunimas visai Klubu nesiinteresuoja. Siūloma balsuoti, bet Revizijos Komisijos narys M. Šarauskas aiškina, kad balsavimas nebereikalingas, nes 1984 m. metiniame susirinkime nubalsuota Klubą parduoti ir tas dar iki šios dienos nesą atšauktas. K. Strikaitis tada perskaitė balsavimo davinius, bet galutinai siūloma vėl pakartotina pasisakyti. Visi 38 nariai vienbalsiai pasisakė už Klubu pardavimą, ir tas pavesta atlikti naujai išrinktai valdybai.

Daugelis narių klausia, ką mes darysime su pinigais? Atsakymas trumpas: mes visi susirinkime ir nutar-sime. Dabar aš valdybos pavestas į Winnipeg Free Press paduodu skelbimą Klubu pardavimui. Jeigu nepasiseks, perduosime namų pardavimo agentui. Jeigu Klubą parduosime, tai šį valdyba bus paskutinė. Toliau piniginius reikalus tvarkyti išsirinksime specialų komitetą.

Ši informacija yra trumpa ir aiški, o kam bus kas neaišku, aiškinsimės valdybos posėdžiuose, kurie vyks-ta kas mėnesį ir į juos visiems nariams durs yra atidaros.

K. Strikaitis,
Klubu Valdybos Sekretorius

KVIETIMAS

POVILO LUKŠIO šaulių Kuopa ruošia tradicines JONINES-GEGUŽINĘ š.m. birželio mėn. 30 dieną, sekma-dienį 1 val. po pietų, p. p. šid-lauskų Sodyboje 43264 Pettit Road Winger, kuri randa-si prie 3-čio kelio.

Programoje: Jonų-Jonių-Petrų pagerbimas, šaudymo varžybos iš orinio šautuvo, turtinga loterija. Šeiminiškai pavaišins lauke keptais kepsniais- paršiuku. Smulkesnę programą pranešime vietoje.

Valdyba MALONIAI KVIETIA visus iš toli ir arti skaitlingai dalyvauti tradicinėse JONINĖSE ir smagiai praleisti keletą valandų gamtoje.

Į JONINES važiuoti taip: Toronto - Hamiltono Queen Elizabeth Hwy iki JORDAN, sukli 1 24-tą kelią PORT COLBORNE-WELLAND/Victoria Ave./24-tu keliu va-žiuoti iki 3-čio kelio CHAMBERS CORNER, sukli 1 dešinę WEST ir važiuoti iki WINGER, Winger sukli 1 kai-rę PETTIT ROAD, ir maždaug už poros šimtų metrų po dešinę- P. P. Šidlauskų Sodyba.

SIMCOE DELHI - 3-čiu keliu iki Winger, sukli 1 dešinę PETTIT ROAD, WELLAND BUFFALO - 3-čiu keliu iki Winger, sukli 1 dešinę PETTIT ROAD. St. CATHARINES - važiuoti 406 Hwy iki 20-to kelio. Sukli 1 dešinę ir važiuoti iki 24-to kelio šviesų. Sukli 1 kairę ir važiuoti iki 3-čio kelio CHAMBERS CORNER sukli 1 dešinę ir važiuoti iki Winger. Winger sukli 1 kairę PETTIT ROAD.

Rengėjai dar kartą nuoširdžiai kviečia dalyvauti Joninėse ir užtikrina, kad NEI LIETUS, NEI SNIEGAS NESUTRUKDYS JONINIŲ, nes pas šeiminius daug vietos viduje.

KUOPOS VALDYBA

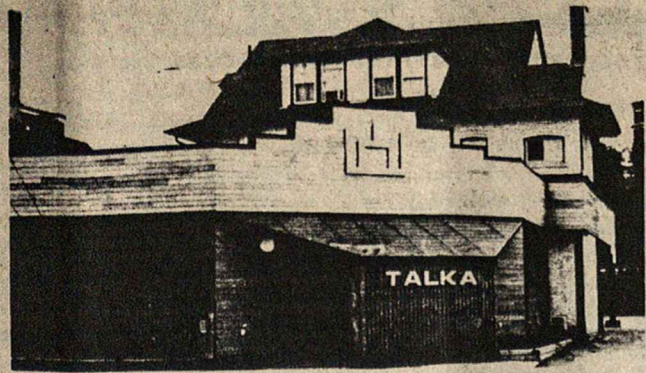
Tuo baigiasi filmas. Gailla, kad neteko filmuotojams pagauti vaizdų iš mūsų pabėgėlių D. P. stovyklų gyvenimo. Tai būtų pilnesnis istorinis dokumentas.

Filma nebuvo visiškai tobula, pasitaikė ir trūkumų. Vaizdus lydėjo, beveik ištisai lietuvių menininkų dainos ir muzika, kuri tačiau nevisada pasirodė suderinta su paveikslais. Kadangi žiūrovams patys dokumentiniai vaizdai buvo daug svarbiau negu daina/ar muzika/, kuri dažnai trukdė įsigilinti į domius ir dažnai skaudžius pergyvenimus Lietuvoje, tai nenuostabu, kad kartais žiūrovuose sukėlė nerimo/ėmė bumbėti/. Kartais net ir komiški atrodė: kai pasirodė ūkio vaizdas ir kiaulė su tuzinu paršelių-garsiai girdėjosi iš plokštelės sol. V. Verikailio balsas, dainuojantis nevisai tinkamą melodiją. Ir daugiau panašių netikslumų. Žiūrovai, gal būt, kritikuoja todėl, kad yra dabar išsipaikinę per televizijos programų matymą ir grandiozinių filmų pastatymų. Pamirštama, kad lietuviškos filmos yra pagamintos ne džiaugsmui ar konkurencijai su angliškėmis, o tik prisiminti praeitį, brangius tėvynės vaizdus, kurių jau daugelis niekad nematysime. Taip pat pergyvename ir skausmą - gus praities įvykius, kai tėvynė niokojo necivilizuotas pavergėjas ir trėmė Sibiran mūsų gimines neišvengiamai kančiais ir mirčiais. Šie tragiškieji įvykiai pasilieka at-

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje

— įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

AKTYVAI PER 21 MILIJONĄ DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.)	5 %	nekiln. turto pask... 10 %
santaušas	6 1/4 %	asmeninės paskolas 12 %
kasd. palūkan. už sant.	5 3/4 %	Nemokamas pilnas čekių
term. indėlius 1 m.	9 1/4 %	patarnavimas
term. indėlius 3 m.	10 %	Nemokama narių gyvybės
reg. pensijų fondo	7 3/4 %	drauda pagal santaupų
90 dienų indėlius	8 1/4 %	dydį iki \$ 2.000.
(minimum \$ 5.000)		Nemokama asm. paskolų
Reg. pensijų 1 m.	9 1/4 %	drauda iki \$ 10.000.

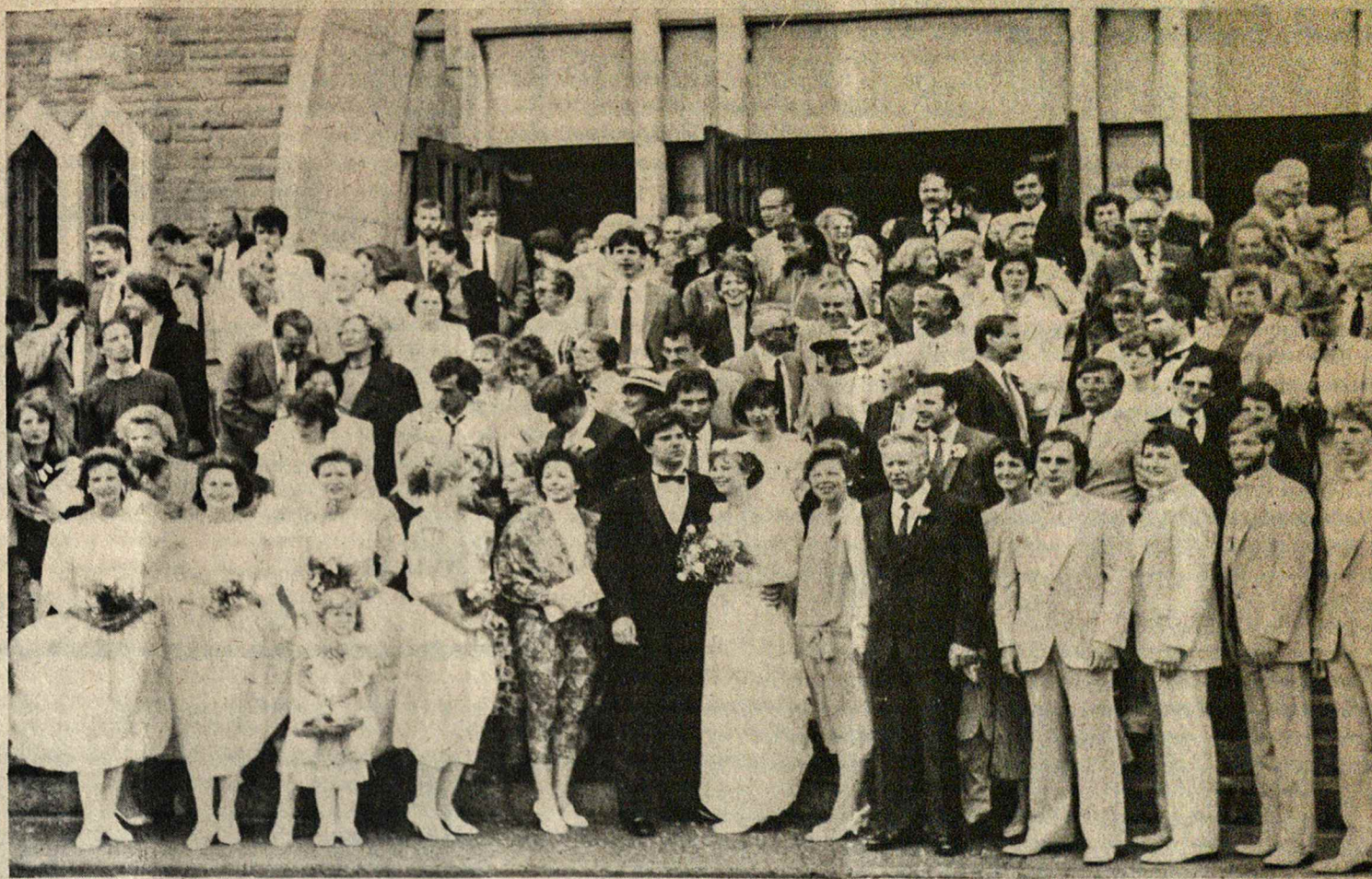
DARBO VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. r. iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v.r. iki 7 v.v., šeštadieniais — nuo 9 v.r. iki 12 val. r.

Liepos ir Rugpjūčio mėnesiais — šeštadieniais uždaryta.

JAUNAVEDŽIAI —
ALEKSANDRAS IR
GAILA
STANKEVIČIAI
SU SVITA,
TĖVAIS IR
GIMINĖMIS
PO APEIGŲ
PRIE
ŠV. KAZIMIERO
BAŽNYČIOS,
MONTREALYJE

Nuotr.
D.N. Baltrukonio

to, choras užtraukė naujausią Aleksandro Stankevičiaus kūrinių "Ave Maria", parašytą specialiai savo vestuvėms. Tai buvo šios kompozicijos premjera, kuri pavyko kuo puikliausiai. Tokie buvo paties Aleksandro ir kitų dalyvių komentarai. Kiekvienas svečias, ypač nelietuviai, galvojo, kad visą giedojimą atliko koks nors profesionalų choras. Mūsų visiems choristams — vyrams ir moterims — tai buvo tik —rai gerai užpelnytas komplimentas. Tai vėl vienas įrodymas, ką galime nuveikti, sujungę veteranų ir jaunuosius talentus. Reikia pridėti, kad ir akustika šioje bažnyčioje labai dėkinga.

Iškilminga procesija, pasibaigus bažnytinėms apeigoms, vedama naujosios poros — Gailos ir Aleksandro Stankevičių — pajuda link didžiųjų durų lydimi 5-ųjų porų pabrolių bei pamergių, visos svečių minios, pro ilgus tautinių juostų vartus. Šventovės frontono platūs ir aukšti laiptai užsipildė spalvinga vestuvine minia. Spragsi foto aparatų mygtukai, užfiksuodami šį istorinį momentą.

Netrukus visi patraukia į savo limuzinus ir kitokias važiukles, nes oras nebuvo dar vasariškas. Visi nuskubėjo į Pokylių salę — St. Leonardo priemiestyje.

Vestuvinė Puota

Prie Jean Talon ir Langelier gatvių sankryžos randasi išpuodinga dviejų aukštų Pokylių Salė — Buffet Princeesse. Salė savo dydžiu, architektūra bei puošnumu patel sina savo kilnų vardą. Puikūs suktiniai laiptai iš erdvaus vestibulio vedė į antrą aukštą, kur svečiai jau buvo iš anksto sugrupuoti pagal kartotekos sistemą, kurią sum —niai tvarkė mūsų šaunuoliai. Salė erdvi, žėrinti langais iš trijų pusių. Vakaro saulutė dar pažėrė savo auksiniai raudonus spindulius pro langus. Svečiai jau širmuliavo su radę savo stalus, vikriai vaišiniai vėsinančiais gėrimais.

Staiga salė nuščiūva — pro didžiulį duris smagiai įžengia vestuvinė svita, svaitydama saujas saldinių. Svečiai užia ir ploja jauniems. Išsipirkę stalą, jaunieji su svita užima savo vietas.

Ceremonijų vadovas, jaunamartės Gailos dėdė — Vincas P i e č a i t i s praveda iškilnių programą. Prie mikrofono jis kreipiasi į svečius ir jaunavedžius, pasveikindamas pirmą kartą juos jau kaip vedusią porą — vyrą ir žmoną, kviesdamas visus pakelti taures už jaunosios šeimos laimę ir sugiedoti abiemis "Ilgiausių Metų". Salę sudre —bina lietuviškos melodijos posmai.

Vyksta vaišės. Tarnyba neša patiekalus vieną po kito. Programos vedėjas pristato pabrolius ir pamerges, jaunavedžių tėvus bei svečius iš toliau, jų tarpe p.p. Girsai iš Toronto, atvežę vestuvinių metro aukščio raguoli.

Jau gerokai užvalgius ir po keletos jaunavedžių pasibučiavimų, programos vedėjas kviečia prie mikrofono sveikintojus. Keletą žodžių pasakė jaunosios tėvas J. Naruševičius, matomai sujaudintas, išleisdamas savo jauniausiąją dukrelę į marteles. Jaunojo motina pasveikino prancūziš —

kai jaunuosius. Jaunojo tėvas — Aloyzas Stankevičius — Allain Stankė/žymus Montrealio knygų leidėjas, prancūziškosios televizijos asmenybė, nekalbant jau apie daugelį kitų talentų/pasirodė su smagiu sąmojumi, kalbėdamas per "vertėją" prancūzų, kuris sako laužė savo liežuvį, tardamas nelengvus lietuviškus žodžius, sukeldamas svečių tarpe smagaus juoko ir aplošimėntų.

Toliau kalbėjo pakviestas prie mikrofono Montrealio Aušros Vartų Choro pirmininkas D. N. Baltrukonis.

Ižangoje pareiškęs, kalbėsiąs tik tai rimtai, jis pabrėžė abiejų jaunavedžių nuopelnus lietuviškoje veikloje. Gailutė — visą 15 metų dalyvavo Montrealio GINTARO Ansamblyje kaip gabi kanklininkė. Aleksandras — jau spėjo nuva —ryti žymias vagas lietuviškų plokštelių leidyboje, chorų organizavime ir dirigavime. Jis pasirodė kaip gabus instrumentalistas, pagaliau — pasireiškė ir kaip talentingas kūrėjas — kompozitorius, jau spėjęs sukurti visą eilę kompozicijų — solo ir choriniam dainavimui. /Šalia pastovaus darbo — muzikinės kūrybos televizijos programose/. Paminėjęs jo naujausiąjį kūrinių "Ave Maria", kuris buvo pirmą kartą atliktas vestuvių ceremonijose — salė nuaidėjo garsiais plojimais.

Baigdamas kalbėtojas išreiškė viltį, jog abu jaunavedžiai, dirbdami drauge, atliks daug gerų darbų lietuviškosios kultūros baruose ir kad lietuviška daina ir giesmė nenustotų skambėjusi čia Montrealyje ir kitur.

Po to dar kalbėjo Aleksandro Stankevičiaus vedamojo Okteto vardu Rytis Bulota. Jis, gerai kalbėdamas lietuviškai ir prancūziškai, dėkojo Aleksandrui už jo pasišventimą ir nuopelnus Oktetui ir drauge paminėjo jam ir Gailai daug skaidrių šeimyninių metų. Jo žodžius irgi palydėjo gausūs aplošimantai.

Buvo įneštas simbolinis svočios pyragas — karvojus, jaunosios dėdienės Silvijos Piečaitienės ir keturių mergelių, nešančių po raudoną rožę. Po trumpo prasmingo svočios žodžio, šios dovanos buvo įteiktos jaunajai.

Vestuvėms artėjant prie pabaigos, Okteto vyrai sumanė savo mielam vadovui Aleksandrui padaryti siurprizą. Susitarę su orkestrantais, sudainavo jam vieną iš naujai išmokytą dainų — dainą "Motina!", išleisdamai gyvenima savo vaikus.

Šaunios tai buvo vestuvės, sutraukusios bent 300 svečių.

Atėjo laikas jauniems apleisti pokylių salę. Vestuvinėms, privaišinti iki social visokiausiais valgiais bei gėrimais, sustojo į didžiulę, ilgą koloną, nusitęsusią per visą salę, vestibulį, žemyn ilgais suktais laiptais iki lauko durų. Nelengvas buvo atsisveikindimas jaunajai porelei, nes kiekvienas svečias asmeniškai stengėsi perduoti savo geriausius jausmus.

Tai vėl vienas smagus įvykis, jau nuėjęs praeitin. Telieka tik jaunajai Aleksandro ir Gailos Stankevičių šeimai paskaiti —

"Ilgiausių, kūrybingų, našių ir visapusiškai vaisingų metų linkime Jums abiemis!"

TULPĖS

Raudonos, margos, gelsvos, baltos
pražydo tulpės visos kartu,
vėliavos iš žolių iškeltos,
raudonos, margos, gelsvos, baltos...

Kad nebegrižtų naktys šaltos
ir pievų kruša neužbertų,
raudonos, margos, gelsvos, baltos
pražydo tulpės visos kartu.

Kazys Binkis

montreal

Aleksandras Vedė Gailutę

D. N. Baltrukonis

1985 m. birželio mėn. 1 d., šeštadienis Montrealyje. Išaušo šiaip sau — debesotas, vėsokas rytas. Daugumai mūsų didmiesčio gyventojų — tai tik šiaip sau diena, kas čia tokio. Gi mūsų Montrealio lietuviams — tai jau ne šiaip sau diena. Mat tą dieną mūsų jaunasis maestro, Aušros Vartų Parapijos vargonininkas, "Vilnius" Records producentas taps jau vedusiu vyru. Užteks jam vandrovoti ir jaunas mergaites vilioti... Jis galutinai pasirinko sau gyvenimo draugę, džiaugsmingų ir gal liūdnų dienų dalininkę, Naruševičių dukrą Gailutę.

Taigi, ta ilgai laukta diena pagaliau jau čia. Prie neogotinės Šv. Kazimiero šventovės apie 3 val. p.p. jau būriavosi tautiečiai iš arti ir toli atvykę. Apatinėje salėje Jungtinis Aušros Vartų Parapijos ir "Pavasario" Mergaičių Choras, vedamas ne kieno kito, o lietuviškos giesmės ir dainos meistrės Mmė M. R o c h, darė paskutinius vestuvinio repertuaro bandymus.

Dainininkų būrys pajudėjo vargonų link. Žemai šventovės suolai gerokai užpildyti kvietinės publikos. Visų ūpas labai pakilus, veidai nukrypę į didžiulį dūris. Pagaliau laukiamas momentas atėjo: duodamas signalas, sugaudžia galingai vargonai, valdomi meistriškų Mmė Roch pirštų — aidai vestuvių maršas. Pamažu, viena po kitos, įžengia pabrolių ir pamergių poros. Pasirodo ir jaunavedžiai, lydimi savo tėvų. Prasidėjo vestuvinės ceremonijos.

Jungtinis choras sugriaudė S. Navicko "Veni Creator Spiritus". Prie puošnaus altoriaus Šv. Kazimiero Parapijos klebonas kun. St. Š i l e i k a, S. D. B., asistuojamas kun. St. K u l b i o, S. J. ir kun. Iz. S a d a u s k o, S. D. B. celebruoja iškilmingas mišias. Šventinami vestuviniai žiedai. Choras vėls sudrebina šventovės skliautus su C. Gounod "Sanctus, Sanctus". Giedame visi su pasišventimu, meistriškai palydimi Mmė M. Roch vargonais.

Pagrindinį pamokslą sako kleb. St. Š i l e i k a. Temoje — Lietuvos istorinės asmenybės Kęstutis ir Birutė, išugdę Vytautą Didįjį, Kazimieras ir Elzbieta — išugdę Šv. Kazimierą. Kun. St. Kulbis kalbėjo trumpai, pasveikindamas AV parapijos vardu jaunavedžius.

Montrealio Vyrų Oktetas išpuodingai gieda Palestrinos "Jesu, Rex admirabilis". Po to A. V. Choro koordinatorius sol. A. K e b l y s atlieka Cezar Franck'o "Panis angelicus"

Jungtuvėms artėjant prie pabaigos, Choras atlieka J. Naujalo "Marija, Marija" pagal paties Aleksandro Stankevičiaus aranžavimą — giedant be žodžių — vokalėmis ir mormurando. Jaunavedžiams einant pasirašyti vedybinio ak-

DRESHER

INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West • Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS ir A. MIKŠIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais 9 v.r. — 12 v.p.p.

Members of "Better Business" Bureau

PATARNAVIMAS — GREITAS IR TIKSLUS!

533-1121 (416) 822-8480

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6P 1A6

V. Bačėnas

ALL SEASONS TRAVEL, B.D.

1551 Bloor St. W.
TORONTO, Ont.
M6P 1A5

Visais kelionių reikalais
bet kur pasaulyje skambinti:
Tel. 533-3531

VALYKLA

SPECIALYBĖS:

- BATŲ TAISYMAS
- DRABUŽIŲ PERSIUOVIMAS
- ADYMAS AUDIMU
- MARŠKINIŲ SKALBIMAS
- UŽUOLAI DŲ VALYMAS
- SAUGOJIMAS (STORAGE)
- ZOMŠAS

495-90e AVENUE, LaSalle
365-1143

7661 A CENTRALE, LaSalle
365-7146

2955 ALLARD, Ville Emard
766-2667

montreal

• Prisiminta a. a. Ona DAUDERIE, mirusi prieš 10 metų. Ta intencija buvo birželio 16 d., 11 val. AV bažnyčioje atnašautos Mišios.

Dalyvavo velionės vyras Juozas, sūnus Henrius, anūakai ir artimieji bei pažįstami.

Jos nuširdumą ir vaišingumą gerai prisimena sto - vyklyvė Baltijos stovykloje.

• JONAI-PETRAI, POVILAI, JONĖS-PETRONĖLĖS-PAULĖS bus pagerbti L. K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPOS rengiamoje programoje BIRŽELIO 23 d., 12 val. Aušros Vartų Parapijos salėje. VI-SI maloniai kviečiami atsilankyti./žiūr. skelbimą/.

NAUJA LIETUVIŠKA JAUNAVEDŽIŲ PORA

June MOCKUTĖ, Antano ir Sofijos Mockų dukrė ir Gytis ŽIAUGRA birželio 15 d. susituokė Aušros Vartų bažnyčioje.

Sveikiname.

PO METINIO SUSIRINKIMO

"LITO" Valdyba ir komisijos pasiskirstė pareigomis: A. KLIOČIUS - pirm-kas; R. POCAUSKAITĖ - RUDINSKINĖ - vicepirm., A. DREŠERINĖ - sekretorė; nariai - J. BERNOTAS, Br. BULOTA, H. DAUDERIS ir V. RUDINSKAS.

Kredito Komisijos pirminkas - V. PIEČAITIS, sekr. - J. KIBIRKŠTIS, narys - J. ADOMONIS.

Revizijos Komisijos pirminkas - R. BERNOTAS, sekretorius - Br. STAŠKEVIČIUS, narys - J. ŠIAUČIULIS.

• AV bažnyčios vargonininkui išvykus pavestuvinėn kelionėn, jį pavaduoja Mm. M. Roch ir Vilija Lukoševičiūtė.

MONTREALIO ŠAULIAI NEPA MIRŠTA SAVO MIRUSIŲJŲ

Birželio 2 d. Montrealio šauliai aplankė savo mirusiųjų brolių ir sesių kapus, dalyvavo naujų paminklų pašventinime ir bendrai mel-dėsi už žuvusius karius.

JAUNIEJI BĖGIKAI MC GILL UNIVERSITETE

Š. m. birželio 9 dieną McGill Universitetas buvo su-ruošęs UNIVERSIADĄ. Jos tikslas buvo telkti lėšas Kanados sportininkams, kurie dalyvaus Pasaulinėje Olimpiadoje Kobe Japonijoje.

Vienas iš svarbiųjų įvykių buvo 10 km. bėgimas. Jauniai buvo pakviesti dalyvauti lenktynėse. Du Montrealio Lietuvių Šeštadieninės Mokyklos mokiniai - Aleksandras/12 m./ir Viktoras/8m./ Šablauskai nutarė dalyvauti, nors abudu neturėjo atitinkamo pasiruošimo.

Aleksandras Šablauskas laimėjo jaunių I-ąją vietą, nubėgęs 10 km. per 59 min. 11,8 sek. Viktoras Šablauskas, prabėgęs apie 7 km., pajuto raumenų spazmas ir turėjo bėgimą nutraukti. Dabar abudu žada treniruotis vasaros metu bėgimams.

"NEPRIKLAUSOMOS LIETUVOS" SPAUDOS BENDROVĖS VISUOTINIO AKCININKŲ SUSIRINKIMO PRANEŠIMAS

Visuotinas susirinkimas įvyko gegužės 26 d. Jam pirmininkavo Alb. Norkelionas, sekretoriavo Br. Staškevičius.

I naują valdybą 2-iems metams išrinkti ir pareigomis pasiskirstė: pirmininkas - Juozas ŠIAUČIULIS, I-as vicep. - Jonas ADOMONIS, II-as vicep. - Gasparas ALINAUSKAS, kartu ir šėrų sekretorius; III-as vicep. ir "NL" atstovas Toronte - Leonas GIRINIS - NORVAIŠA, sekretorius - Augustinas MYLĖ, išdinininkas - Leonas BALAIŠIS, ekspeditorius - Vytautas BARAUSKAS, ūkio reikalams - Antanas ČEPULIS.

Revizijos Komisija - Kos-tas TOLIUSIS - p-kas, Bronius KASPERAVIČIUS ir Ignas PETRAUSKAS - nariai.

"NL" Bendrovės persior-ganizavimo reikalams su-daryta komisija iš a. adv. Viktoro RUDINSKO, Alberto NORKELIŪNO ir Gasparo ALINAUSKO.

• I kun. Edmundo PUTRIMO primicijas Mississauga, Ont. iš Montrealio išvyko Tėv. St. Kulbis ir klierikas Paulius Mališka.

Maloniai kviečiame

atsilankyti į

JONINES

BIRŽELIO 23 d. SEKMADIENĮ 12 val.

Aušros Vartų parapijos salėje

1465 rue de Sève, Montreal

PROGRAMOJE:

Toronto muzikos - dainos vienetas SUTARTINĖ

* Karšti pietūs * Baras * Loterija

Įėjimas \$7.00

RUOŠIA: L. K. MINDAUGO ŠAULIŲ KUOPA

GRAŽI SUKAKTIS

JANE ir DANA praneša savo tėvų IRENOS ir JONO VAITKUČIŲ 35 m. vedybinę sukaktį birželio 24 dieną. Sveikindamos savo tėvus, linki jiems džiaugsmingų atos - togių Graikijoje.

"NL" SPAUSTUVĖ išeina atostogų ir mes turime taisyti prie jų. "NL" nebus spausdinama nuo LIEPOS 8 d. iki RUGPJŪČIO 5 dienos. Tad - vasaros atostogų vieną mė - nesį negausite "NL". Po to - kaip paprastai išeis regula - rial kas savaitę.

Ta proga prašome dar neatsiskaičiusius už šiuos me - tus tai padaryti iki vasaros atostogų, kad galėtume visas savo sąskaitas suvesti ir sutvarkyti. Dėkojame iš anksto.

"NL" MAŠINĖLĖS VAJUIAUKOJO:

Gerbiamieji skaitytojai, nuoširdžiai atsiliepdami į "NL" Mašinėlės Vajų, aukojo: J. Jocas - \$30; po \$25: J. Mozūraitis, J. Bitneris, J. J. J. M. Dubauskai, P. Gulbinskas, V. Daugelavičienė. \$50, - J. Šarapnickas. \$20, - G. Alinauskas; po \$10, - K. Lukošius, P. Bendikas, V. Pla - takis, K. Šimkus, K. Dūda, R. Bulovas, J. Verbyla; \$25, - J. Liorentas; \$20, - S. P.; po \$7, - K. Vilkonis, P. Mikšys Toronto "NL" Rėmėjų Būrelis atsiuntė mašinėlei \$119. Visiems nuoširdžiai dėkojame. Lietuvišką šriftą jau baigia pagaminti.

LITAS

MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DE SEVE STREET, MONTREAL, QUE. H4E 2A8. Telefonas: 786-5827

MOKA UŽ:

CERTIFIKATUS min. \$ 1,000.00
1 metų ..... 9 %
TERMINUOTUS INDĖLIUS
1 metų 8.75%
180 d. - 364 d. .... 8.5 %
120 d. - 179 d. 8.25%
60 d. - 119 d. .... 8 %
30 d. - 59 d. 7.75%
TRUMPALAIKIUS INDĖLIUS
už \$20,000 ar daugiau
TAUPOMOSIOS SĄSKAITOS
specialios 6.25%
Su draudimu ..... 6 %
Kasdieninės 5.75%
ČEKIŲ SĄSKAITAS ..... 5 %

DUODA

PASKOLAS:

NEKILNOJAMO
TURTO IR
ASMENINĖS
PASKOLOS
MIRTIES
ATVEJU
DRAUDŽIAMOS
IKI \$10,000

VISI PATARNAVIMAI NEMOKAMI

KASOS VALANDOS

1475 De Seve 3907 A Rosemont
Pirm. Antr. Treč. .... 9:00 - 3:00
Ketvirtadieniais ..... 12:00 - 8:00
Penktadieniais ..... 10:00 - 6:00
Sėkmadieniais nuo SPALIO 15 iki GEGUŽES 15 d. abiejose
parapijos salėse dirbama nuo 10:30 - 12:30 v. a.

GREITAS IR TIKSLUS PATARNAVIMAS!

Tel. Bus.: 722-3545
Res.: 256-5355

PETRAS ADAMONIS

C. I. B.

• GAISRAS • AUTOMOBILIAI • ATSAKOMYBE • GYVYBĖ •

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

3907A ROSEMONT BLVD. MONTREAL, QUE. H1X 1L7

MONTREAL ENTERPRISES Reg'd.

DRAUDIMO AGENTŪRA

6695 - 35th Avenue, Montreal H1T-3A6

TEL. 727-3120 Namų 376-3781

Albertas NORKELIONAS, B.A. C.S.C., I.B.

Komercinio, privataus turto, automobilių
atsakomybės, gyvybės draudimas
Agentūra veikia nuo 1945 m.

D.N. BALTRUKONIS

IMMEUBLES - CLASSIC INC.

Nekilnojamo Turto visapusiškas patarnavimas

PIRKIMAS - PARDAVIMAS

445 Jean Talon W. Suite 305, Montreal, P.Q. H3N1R1

Tel. Business: 273-9181; Residence: 737-0844.

Tel.: Business: 482-0772

Residence: 767-4690

JONAS IR CÔTÉ

REALTIES

5159 De Maisonneuve West,
Montreal, P.Q. H4A 1Z3

VINCAS PIEČAITIS

Nekilnojamo turto patarnavimas Montrealyje

Maurice Kaplan

Kailių Siuvėjas

Tel 767-6183 dabar pakeistas į: 288-9646

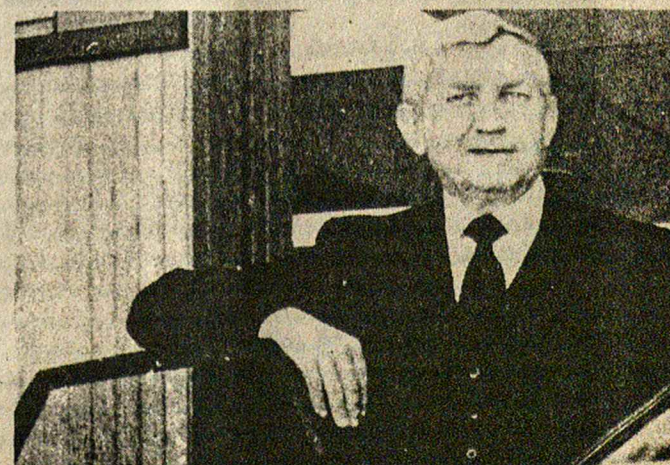
• Didelis pasirinkimas gatavų paltų
• Vasaros laiku saugojimas (Storage)
• Taisau ir remoduuoju
• Siuvu ir parduodu

1449 rue St. Alexandre, Suite 500 A
Montreal, P.Q. H3A 2G6

Tel: 288-9646

montreal west automobile

11 WESTMINSTER SOUTH MONTREAL WEST

LEONAS GURECKAS,
SALES MANAGER

Tel. 489-5391

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA

Dr. J. MALISKA

D. D. S.

DANTŲ GYDYTOJAS-CHIRURGAS
1440 St. Catherine St. W.
Suite 600, Montreal, P.Q.

Tel. Bus.: 866-8235
Namų: 761-4675

Dr. Philip Stulginski

D.D.S.

Dantų gydytojas - chirurgas
8606 Centrale, coin corner 45e ave.
suite 209, 364-4658

Tel: 364-4658

M. CUSSON R. GENDRON VAISTINĖ

Atidaryta kasdien nuo 9 val. r. iki 10 val. v.

Šeštadieniais: nuo 9 val. r. iki 9:30 val. vak.

Sėkmadieniais: nuo 10 val. r. iki 9:30 val. vak.

GREITAS, NEKAINUCJANTIS PRISTATYMAS

7635 Central St. Ville La Salle, P.Q. H8P 1L2

Tel.: 366-9742 ir 365-0505

Dr. A. S. POPIERAITIS

B.A. M.D. C.M. M.Sc. L.M.C.C. F.R.C.S. (c)

MEDICAL ARTS BUILDING, 1538 Sherbrooke St. W. Suite 215,
Montreal, P.Q. TEL: 931-4924

ADVOKATAS

VICTOR E. RUDINSKAS

B. Eng., M. Eng., L.I.B., B.C.L.

4701 Bannantyne, Verdun (kampas 2-nd Ave.), P.Q.
H4G 1E6 TEL. Bureau: 769-8824;

Residence: 366-6245

NOTARAI

J. BERNOTAS - RŪTA POCAUSKAS

5 Place Ville Marie, Suite 1220

Montreal, P.Q. H3B 2G2

Tel: (514) 871-1430

TONY PHOTO STUDIO

PORTRAITS
PASSEPORT • COMMERCIAL
MARIAGE • WEDDINGS
2540 rue SHERBROOKE, E.

TONY LAURINAITIS

MONTREAL, P.Q. H2K 1E9

525-8971

TRANS QUÉBEC SIDINGS LTD

ALUMINIJAUS DURYS, LANGAI, STOGELIAI,
APKALIMAI ALUMINIUMU, PLIENU, PLASTINE
MEDZIAGA, DARBAS GARANTUOTAS IR
APDRAUSTAS

Savininkas: JOHN OSKOWICZ

3351 Belair St., Montreal, Que., H2A 2A5

Telefonas: 721-9496